

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Pop Up -Nuorisokahvila

Nuorisotoiminnan kehittäminen MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksessä

Kati Salminen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(11/2018)

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Yhteisöpedagogi (AMK), Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op

Tekijä: Kati Salminen

Opinnäytetyön nimi: Pop Up –Nuorisokahvila, nuorisotoiminnan kehittäminen MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksessä

Sivumäärä: 48 ja 4 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Eeva Sinisalo-Juha

Työn tilaaja(t): Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Espoon paikallisyhdistys ry

Tämän opinnäytetyön tilaajana on toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Espoon paikallisyhdistys ry. Tarve kehittää nuorisotoimintaa oli perusteltua, koska he ovat aktiivinen toimija alueen lasten ja perheiden keskuudessa. He ovat vuosia toimineet lakisääteisen iltapäivätoiminnan palveluntuottajana Espoon kaupungille. Nuoret ovat jääneet toiminnan ulkopuolelle resurssien puutteen vuoksi. Tahtotila huomioida paikallisia nuoria, on ollut yhdistyksessä pitkään. Alueelliset haasteet huomioiden myös ajankohta kehittämistyölle oli oikea.

Kehittämistyötä tehtiin palvelumuotoiluna, jossa kokeiltiin uutta toimintamuotoa. Pilottina järjestetty Pop Up -Nuorisokahvila yhteistyössä Espoon kaupungin Nuorisopalveluiden ja paikallisen kirjaston kanssa, osoitti toiminnan tarpeellisuuden. Kehittämistyön menetelminä olivat havainnoinnin lisäksi verkostoyhteistyön haastattelut, sekä nuorten kuuleminen toiminnan sisällä. Nuoret löysivät hyvin uuden palvelun ja olivat innostuneita olemaan mukana jatkossa kehittämässä toimintaa. Näin saataisiin tulevaisuudessa myös nuorten osallisuutta edistettyä paikallistasolla. Eri ammatillisten toimijoiden yhteinen tahtotila parantaa nuorten elinoloja alueella, antaa mahdollisuuksia tiivistää verkostoyhteistyötä entisestään.

Tarkoituksena tämän opinnäytetyön jälkeen, on jalkauttaa nuorisokahvila paikallisyhdistyksen pysyväksi toimintamalliksi. Rahoitusta anotaan ammatillisen työn turvaamiseksi ja vapaaehtoisia pyritään saamaan myös mukaan toimintaan. Parhaimmillaan tämä toimintamalli palvelee valtakunnallisesti Mannerheimin Lastensuojeluliiton muitakin paikallisyhdistyksiä. He voivat halutessaan soveltaa yhteistyömallia paikallisia tarpeita ja resursseja vastaaviksi.

Asiasanat: nuoruus, nuorisotoiminta, kolmas sektori, verkostoyhteistyö, palvelumuotoilu

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

A Community Educator (A bachelor's degree in humanities), Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

Author: Kati Salminen

Title: Pop Up -Youth Café, Development of youth activities in Mannerheim League For Child Welfare local association of Northern Espoo

Number of Pages: 48 and 4 attachment pages

Supervisor(s): Eeva Sinisalo-Juha

Subscriber(s): Mannerheim League For Child Welfare local association of Northern Espoo

This thesis subscriber is Mannerheim League For Child Welfare local association of Northern Espoo. The need for the development of youth activities was justified, because the local association is active actor among the local children and the families. They have been a statutory service provider to Espoo city in after-school activities for many years. Young people have been left outside activities due to lack of resources. The intent to pay attention to the local youth, has been there for a long time. Taking into account regional challenges, timing for development work was acceptable.

Development work was carried out as a service design, in which a new form of activity was developed. Pilot arranged Pop Up -Youth Café, cooperation with municipal youth work and the local library, proved the need of service. The methods of development work serve in addition to perception, interviews of network co-operation, and consultation of young people within the activities. These young people found well this new service, and were excited to be involved in future development of their activities. This fact will help to promote inclusion among young people locally. Multiprofessional intent to promote young people's living condition in the area, provides opportunities for closer cooperation.

After this thesis, the youth café is to be incorporated into the permanent activity of the local association of Northern Espoo. Funding will be requested to ensure professional work, also volunteers are being included in the activities. At best, this operation model benefits nationwide other Mannerheim League for Child Welfare local associations. They may choose to apply this cooperation model to meet their local needs and resources.

Keywords: youth, youth activities, third sector, network cooperation, service design

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO.....	6
2 TAUSTAORGANISAATIO	7
2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliitto.....	7
2.2 MLL Uudenmaan piiri	8
2.3 MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistys ry.....	9
3 KEHITTÄMISTYÖ	10
3.1 Tilaajan toiminnan kehittämistarve.....	10
3.2 Taustatekijät.....	13
3.3 Kehittämistyön viitekehys ja ammatti-identiteetti	18
4 TIETOPERUSTA.....	21
4.1 Nuorisotoiminta MLL:n keskusjärjestössä.....	21
4.2 Nuorisotoiminta MLL:n paikallisyhdistyksissä	24
4.3 Nuorisolaki ja toiminnan perusteet.....	26
5 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT	27
5.1 Havainnointi	27
5.2 Havainnointi toiminnassa.....	30
5.3 Nuorten kuuleminen toiminnassa	32
5.4 Verkostoyhteistyön haastattelut	35
6 TULOKSET JA TUOTOKSET	37
6.1 Pop Up -Nuorisokahvilatoiminnan kuvaus ja aineiston analyysi	37

6.2 Yhteenveto.....	40
LÄHTEET.....	43
LIITTEET.....	48

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli kehittää nuorisotoimintaa Mannerheimin Lastensuojeluliiton (jatkossa MLL:n) Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksessä. Yhdistys on aktiivinen toimija lasten ja perheiden parissa alueella, mutta nuorisotoimintaa sillä ei ole ollut aiemmin resurssien puuttuessa, tahtotila kylläkin. Kehittämistehtäväni vastaa tähän tarpeeseen. Kartoitimme nuorten toiveita alueellisen toiminnan osalta. Keskusteluissa esille nousi tarve rennosta kohtaamispaikasta, jossa voi tavata kavereita turvalisessä ympäristössä. Tästä idea nuorisokahvilatoiminnalle syntyi. Alue on palvelutuotannon näkökulmasta ristiriitainen, osittain sen syrjäisen sijainnin vuoksi. Nuoria Pohjois-Espoossa on paljon Espoon alueellisessa vertailussa suhteessa muuhun väestöön, mutta nuorille suunnattuja palveluja vähiten. Tästä on seurannut erilaisia lieveilmiöitä, kuten häiriökäyttäytymistä ja vastakkainasettelua alueen aikuisväestön kanssa.

Järjestönä MLL on alueella tunnettu, joten paikallisyhdistyksellä on legitimizeettiiä palveluntuottajana. Pilottina toteutettu Pop Up -Nuorisokahvila tarjoaa toimintamallin muillekin MLL:n paikallisyhdistystoimijoille. Tätä yhteistyö- ja toimintamallia voidaan soveltaa valtakunnallisesti paikallistason tarpeita ja resursseja vastaavaksi. Tietoperustana tässä työssä on MLL:n nuorisotoiminta valtakunnallisesti, sekä vahvana perusteena nuorisolaki. Verkostoyhteistyöllä oli myös merkittävä rooli. Kirjasto tarjosi yhdistykselle toimitilan maksutta käyttöön pilotin ajaksi ja Espoon kaupungin Nuorisopalvelut yhden nuorisonohjaajan työparikseni kahvilatoimintaan.

Alueen eri toimijoiden yhteinen tahtotila parantaa nuorten elinoloja antaa uskoa tulevaan yhteistyön kehittämiseen ja konkreettiseen vaikuttamiseen nuorten elinolojen, sekä toiminnan jatkuvuuden suhteen. Koulu yhteistyö yhdessä kunnallisen nuorisotyön kanssa antaa kolmannen sektorin toimijalle vahvan ammatillisen tuen ja mahdollisuuden tavoittaa haluttu kohderyhmä. Opinnäytetyöni keskeisin kehittämistyön menetelmä oli nuorten havainnointi toiminnassa. Yhdessä verkostoyhteistyön haastattelujen, sekä nuorten kuulemisen kanssa, nämä muodostivat uskottavan kokonaiskuvan toiminnan tarpeellisuudesta. Tavoitteena tulevaisuudessa on vakiinnuttaa nuorisokahvila toiminta osaksi paikallisyhdistyksen vakinaista toimintaa.

2 TAUSTAORGANISAATIO

Tässä kappaleessa kuvaan opinnäytetyöni tilaajan ja sen taustaorganisaation rakenteita ja niiden toimintaa. Mannerheimin Lastensuojeluliitto on lähes satavuotias kansalaisjärjestö, joka edistää lasten ja perheiden hyvinvointia valtakunnallisesti. Kaikki järjestön alaiset toimijat noudattavat samoja arvoja työssään.

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Mannerheimin Lastensuojeluliitto, MLL on kansalaisjärjestö, joka on ollut vuosikymmeniä rakentamassa suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Se perustettiin v. 1920 kenraali Carl Gustaf Emil Mannerheimin sisaren, Sophie Mannerheimin toimesta. Mukana olivat mm. kouluneuvos Erik Mandelin, sekä dosentti Arvo Ylppö. Lapsikuolleisuus tuohon aikaan suomessa oli suurta ja sosiaalihuolto vielä rakennusvaiheessa. Liitto suunnitteli mm. neuvolaverkostoa, sekä erilaisten laitosten perustamista. Lähtökohtana oli kaikkien lasten oikeus hyvään hoitoon ja huolenpitoon. Kenraali Mannerheim toimi liiton keulakuvana ja kutsui mukaan lastensuojelutyöhön seuraavin sanoin:

”Työn määränpäänä olkoon, että jok`ainoa Suomen lapsi äidinkohdusta lähtien ja kautta koko kasvinaikansa saa oikeutetun osansa siitä hellyydestä ja huolenpidosta, joka yksinään voi laskea pohjan nuorten kehitykselle hyväksi ja hyödyllisiksi kansalaisiksi”.

Tähän arvomaailmaan perustuu Mannerheimin lastensuojeluliitossa nykyäänkin tehtävä työ. Tuo sanoma sisältää nuoret vahvasti osana järjestön toiminnan kohderyhmää. (MLL 2018a.)

Organisaatio muodostuu keskusjärjestöstä, piirijärjestöistä (10) ja paikallisyhdistyksistä (557), joiden jäsenet muodostuvat henkilöjäsenistä. Liiton ylin päättävä elin on liittokokous, joka hyväksyy ja linjaa toiminnan kolmivuotiskaudeksi kerrallaan. Liittokokous valitsee liittovaltuuston, joka puolestaan valitsee liittohallituksen. Mannerheimin lastensuojeluliiton missio on olla avoin kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Sen tulevaisuuden visio on olla hyvä yhteistyökumppani, vapaaehtoistyön toteuttaja, sekä innovatiivinen kehittäjä. Tavoitteena on

toimia lapsiperheiden asiantuntijana monikulttuurisessa suomessa. Ennalta ehkäisevä työote määrittää vahvasti sen toimintaa. (MLL 2018b.)

2.2 MLL Uudenmaan piiri

MLL:n Uudenmaan piiri toimii itsenäisenä järjestönä Uudenmaan alueella. Sen jäseninä on yhteensä 94 Mannerheimin lastensuojeluliiton paikallisyhdistystä, joista yhteen tein opinnäytetyöni. Piirijärjestöt noudattavat samoja arvoja kuin keskusjärjestö, joka on niiden itsenäisen toiminnan edellytys. Uudenmaan piiri toimii paikallisyhdistysten itsenäisen toiminnan tukena. Taloudellista tukea piirijärjestö ei pysty tarjoamaan paikallisyhdistyksille, mutta esimerkiksi materiaalit ja koulutukset ovat saatavissa piirin kautta. Uudenmaan piirillä on erilaisia toimintamuotoja, kuten mm. lastenhoitoapu, kylämummi- ja vaaritoiminta, isä-lapsi-toiminta, perhekummitoiminta, sekä vertaisryhmätoiminta. Näistä eri toiminnoista paikallisyhdistykset voivat resursiensaan mukaan ottaa käyttöön valmiita toimintamalleja paikallistasolle toteutettavaksi. (MLL 2018c.)

Nuorisotoimintaa MLL:ssa on valtakunnallisesti kehitetty ja tutkittu, mutta Uudenmaan piirissä nuorisotoimintaa ei ole ollut. Paikallistason vaikuttaminen ja osallisuus ovat merkityksellisiä varsinkin yhdistysten vapaaehtoistoimijoiden parissa. Nuorille vapaaehtoisuus kansalaisjärjestössä on enemmän toimintamuotoja, sekä palveluiden käyttöä, kuin itse järjestön toimintaan osallistumista (Kilpiäinen 2014, 4). Palveluiden käyttöön perustuen, on tarkoituksenmukaista suunnitella juuri alueellista, kasvokkain tapahtuvaa nuorisotoimintaa yhdistyksessä. Jäsenyys on maksutonta alle 18 vuotiaille ja siten kynnys liittyä yhdistyksen jäseneksi nuorilla on matalampi. Nuorisotoiminnalla voidaan myös siten saada uusia jäseniä yhdistyksille.

Nuorisotoimintaa suunniteltaessa nuorten tarpeet tulee kartoittaa ja toiveita kunnioittaa. Aikuisten rooli järjestön nuorisotoiminnassa on haasteellinen, varsinkin jos kyse on vapaaehtoisesta, eikä ammatillisesta yhteistyökumppanista. Lähinnä informaalisena kasvattajana toimiminen voi aiheuttaa paljon ristiriitoja ja siten ammatillisuutta

kaivataan. Keskusjärjestön, sekä piirin tulee linjata nuorisotoiminnan keskeinen sisältö, jotta päästään ”puuhastelusta” ammatilliseen ennalta ehkäisevään toimintaan. Tämän vuoksi tarvitaan yhteisiä toimintamalleja paikallistasolla sovellettaviksi. Vapaaehtoisten mukana olo ja heidän kouluttamisensa on tärkeää huomioida yhdistystoiminnassa. Nuorisotoimintaa on kehitettävä ensisijaisesti ”nuori edellä”, eikä yhdistyksen etuja mukailen. (Kilpiäinen 2014, 5-8.)

2.3 MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistys ry

Mannerheimin lastensuojeluliiton voittoa tavoittelematon Pohjois-Espoon paikallisyhdistys toimii alueellisesti aktiivisten vapaaehtoisten voimin. Se on perustettu vuonna 1996, eli toimintaa on ollut jo 22:n vuoden ajan. Päätoimenaan sillä on koulu- ja laisten lakisääteinen iltapäivätoiminta Kalajärven ja Juvanpuiston kouluilla, jossa se toimii lakisääteisenä palveluntuottajana Espoon kaupungille. Yhdistyksessä on palkattua henkilökuntaa vain n. 1,5 henkilöresurssia, sekä lisäksi iltapäiväkerhotoiminnan ohjaajat. Perinteinen kesäkerho lapsille järjestetään vuosittain kesäkuun alusta juhannukseen asti. Kesäkerhoon Uudenmaan piirin naistoimikunta on myöntänyt vuosittain avustusta yhdistykselle. Espoon kaupungin nuorten työllistämistuen, kesäsetelin (Espoon kaupunki 2018) turvin on palkattu kesäkerhoon myös nuoria työsuhteeseen ohjaajiksi.

Paikallisyhdistys järjestää liikuntakerhoja ja tapahtumia alueen lapsiperheille. Tapahtumista esimerkkinä vuosittain järjestettävä leikkimielinen koko perheen urheilutapahtuma Ipana Games, jossa kisailaan hauskoissa lajeissa, kuten Tandem-slalomissa ja Turbokeihäessä. Vapaaehtoisvoimin järjestettävässä tapahtumassa on buffetti, jolla kerätään varoja toiminnan pyörittämiseen. Liikuntakerhojen ohjaajiksi pyritään palkkaamaan alueen nuoria tai nuoria aikuisia. Yhdistys on saanut Aluehallintoviraston vuosittain haettavaa avustusta kyseiseen toimintaan. Perhekahvila toimii vapaaehtoisten vanhempien toteuttamana kerran viikossa alueen asukaspuiston tiloissa. (MLL 2018d.)

Henkilöjäseniä MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksellä on n. 250 ja jäsenetuina he saavat mm. alennusta kerhoista, sekä neljästi vuodessa ilmestyvän Mannerheimin

Lastensuojeluliiton jäsenjulkaisun, Lapsemme-lehden (MLL 2018d). Paikallista yritysyhteistyötä on myös tehty ja siten jäsenetuuksia on pystytty laajentamaan alueen yrityksiin. Yhteistyötä yläkoulun kanssa on ollut erilaisissa yhteyksissä, kuten tukioppilastoiminnan järjestämisessä, sekä vanhempainyhdistyksen kautta. Paikallisyhdistys on yhdessä vanhempainyhdistyksen kanssa ollut tukemassa Juvanpuiston koulun oppilaita mm. stipendien avulla. Koulun johdolla on myös vahva tahtotila edistää lasten ja nuorten hyvinvointia paikallisella tasolla. Tämä antaa hyviä yhteistyön mahdollisuuksia nyt ja tulevaisuudessa MLL:n paikallisyhdistykselle. Moniammatillinen yhteistyö näkyy jo vahvasti alueella ja sitä ollaan kehittämässä. Tämä antaa itselleni myös uudenlaista motivaatiota opinnäytetyöni kehittämistehtävässä, koska uskon tulevaisuudessa kolmannen sektorin palveluntuotannon lisääntyvän alueella.

3 KEHITTÄMISTYÖ

Kehittämistyön tarvetta kartoitettiin niin tilaajan, kuin alueellisen palveluntuotannon näkökulmasta. Taustatekijöinä olivat nuorten elinolosuhteet alueella ja Pohjois-Espoon sijainti metropolialueelle epätyypillisessä kyläyhteisössä. Kehittämistyön viitekehikseksi valikoitui sosiaalipedagogiikka, joka pyrkii konkreettisesti muuttamaan toimintatapoja.

3.1 Tilaajan toiminnan kehittämistarve

Pohjois-Espoon MLL:n paikallisyhdistys on toiminut alueella vuosia aktiivisesti lapsiperheiden hyväksi, mutta kohderyhmänä nuoret ovat jääneet vähälle huomiolle. Lähipalvelun tuottaminen nuorille fyysisenä palveluna on mahdollista alueen kuuluessa nuorten luontaiseen vapaa-ajan elinpiiriin (Gretschel, Juntila-Vitikka, Puuronen 2016, 83). Tämä ajatus tukee hyvin toiminnan kehittämistä alueella. Olen samaa mieltä heidän kanssaan siitä, että toimintaa tulee olla siellä missä nuoret luonnollisestikin liikkuvat. Näin nuorten tavoitettavuus onnistuu parhaiten. Yhdistyksessä on tahtotila vastata tähän alueelliseen haasteeseen, mutta resurssien puuttuessa tämä on jäänyt aiemmin toteutumatta. Tähän tarpeeseen opinnäytetyöni kehittämistyö on pyrkinyt vastaamaan.

Vaikka yhdistyksen fyysinen pääoma ja taloudelliset resurssit eivät ole suuret, niin inhimillinen ja sosiaalinen pääoma kompensoivat edellä mainittuja seikkoja. Uskallus ottaa riskejä, sekä toimijoiden tietotaito yhdistettynä asenteellisiin valmiuksiin, tekevät tästä organisaatiosta toiminnallisesti tuottoisan ja menestyneen. Näkyvyys paikallistasolla on laajaa ja jäsenistön sitoutuneisuus vahvaa. Se on merkittävä toimija ja yhteistyökumppani alueen lapsiperheiden asioiden edistämiseksi, joka puolestaan luo hyvinvointia ympärilleen koko yhteisön keskuudessa.

Yhdistyksen puheenjohtajan sitoutuneisuus ja kehittämishalu yhdessä hallinnollisten taitojen kanssa luovat hyvät edellytykset keskeisten Jurvansuun (Jurvansuu 2002, 130-151) mainitsemaan kvalifikaatiovaatimusten toteutumiseen yhdistyksessä. Tietotekniset valmiudet osaamisen ja välineiden suhteen ovat hyvät ja ajantasaiset. Yhdistys vastaanottaa ja jakaa tietoa sekä piiriin, keskusjärjestön, että paikallistason tiedotuskanavissa. Tämä on merkittävä osa paikallisyhdistystoimintaa ja tuo toimijalle uskottavuutta jäsenistön suuntaan.

Markkinointia ja tiedotusta MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksessä tehdään jatkuvasti, eniten verkon ja sosiaalisen median kautta. Yhteisöllisyydestä, sekä jäsenistä huolehtiminen ovat tärkeä osa perustyötä. Alueellinen vaikuttaminen on selkeästi yhdistyksen keskeinen tehtävä, jota se toteuttaa hyvin ammattimaisesti. Rahoituksia anotaan erilaisiin toimintoihin, sekä yksittäisiin tapahtumiin. Verkostosuhteita pidetään yllä yhteistyöllä, sekä pyritään jatkuvasti luomaan uusia verkostoja. Edellä mainitut seikat olen havainnut kehittävän harjoitteluni aikana ja ne ovat käyneet ilmi keskusteluissa yhdistyksen puheenjohtajan kanssa.

MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen eri toiminnoissa otetaan jo nuoria mukaan, esimerkiksi palkattuna kerho-ohjaajiksi. Yhteistyö Juvanpuiston yhteiskoulun kanssa on luontevaa, koska yhdistyksen koordinaattorin toimisto sijaitsee koulun tiloissa. Tukioppilastoiminta ja erilaiset yhteiset projektit, kuten opettajien työhajaukseen osallistuminen vahvistavat tätä yhteistyötä. Sain toimeksiannon nuorisotoiminnan kehittämisestä MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistykseltä kehittävän harjoitteluni päätteeksi. Yhdistyksen puheenjohtaja antoi tukensa minulle mm. oman työpanoksensa ja verkostoyhteistyön mahdollisuuksien muodossa.

Mahdollisia uusia yhteistyöprojekteja koulujen kanssa suunnitellaan lähitulevaisuudessa. Moniammatillinen yhteistyö on mielestäni alueellisen hyvinvoinnin edellytys. Kun monta pientä puroa virtaa yhteen, niin siitä voi syntyä valtameri. Ehkäisevä työote ei ole kenenkään viranomaisen vastuulla yksin, vaan jokainen taho tekee parhaansa omalla ammattitaidollaan ja omassa kontekstissaan (Lundbom 2014, 8-13). Näin osamista ja resursseja yhdistämällä, saadaan parhaat tulokset ja taloudelliset säästöt.

Nuoret kohderyhmänä ovat sekä koulun että kunnallisen nuorisotyön hyvin tavoitettavissa. Tähän kontekstiin, kun lisätään kolmas sektori, niin mahdollisuudet työskennellä nuorten kanssa ovat paremmat. MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen toiminta, sekä yleisesti MLL:n järjestön tunnettavuus brändinä on hyvä alueen nuorten keskuudessa. Keskustelin nuorten kanssa alueen nuorisotiloilla nuorisotoiminnan kehittämistä MLL:n paikallisyhdistyksen edustajan roolissa, josta tunnettavuus kävi ilmi. Tämä johtuu varmasti osittain yhdistyksen fyysisestä sijainnista Juvanpuiston koulun yhteydessä, mutta myös iltapäiväkerhon palveluntuottajana toiminen Espoon kaupungille vuosikymmeniä on lisännyt tunnettavuutta nuorten keskuudessa.

Nämä nuoret ovat saattaneet olla mukana MLL:n toiminnassa jo lapsena perhekahvilasta alkaen ja siirtyen siitä koulujen iltapäiväkerhon asiakkaiksi. Yleisenä MLL:n strategisena visiona voidaankin pitää jäsenen mukana olemista järjestön tai yhdistyksen toiminnassa koko elinkaarensa ajan. Tähän järjestö tarjoaa mahdollisuuden eri toiminoillaan, mutta juuri nuorisoikäiset ovat suurimmassa vaarassa tipahtaa tästä elinkaaren mittaisesta prosessista. Kokonaiskuvassa nuorten mukaan saaminen on varmasti haasteellista, mutta kohdennettuja palveluja järjestämällä tämä haaste voitaisiin saada voitettua tulevaisuudessa.

Katkeamaton aktiivinen jäsenyys mahdollistaisi paremmin kiinnittymisen yhdistyksen toimintaan myös vapaaehtoiseksi myöhemmässä ikävaiheessa. Nuorisotoiminta tukee nuoren kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi, johon kansalaisjärjestöt toiminnallaan yleisestikin pyrkivät yhteiskunnassamme. Nuorisotyön eetos sopii mielestäni hyvin MLL:n toimintaperiaatteisiin. Suhtautuminen nuoriin yhteisön jäsenenä, sekä lapsina antaa pohjan sosiaaliselle kehittämiselle ja auttaa oman paikan löytämiseen omassa

yhteisössään (Cederlöf 2017, 52-53). Pohjois-Espoossa, jossa nuoret kokevat omien sanojensakin mukaan tilattomuuden tunnetta, korostuvat oman paikan löytäminen ja hyväksytyksi tuleminen omassa yhteisössä.

3.2 Taustatekijät

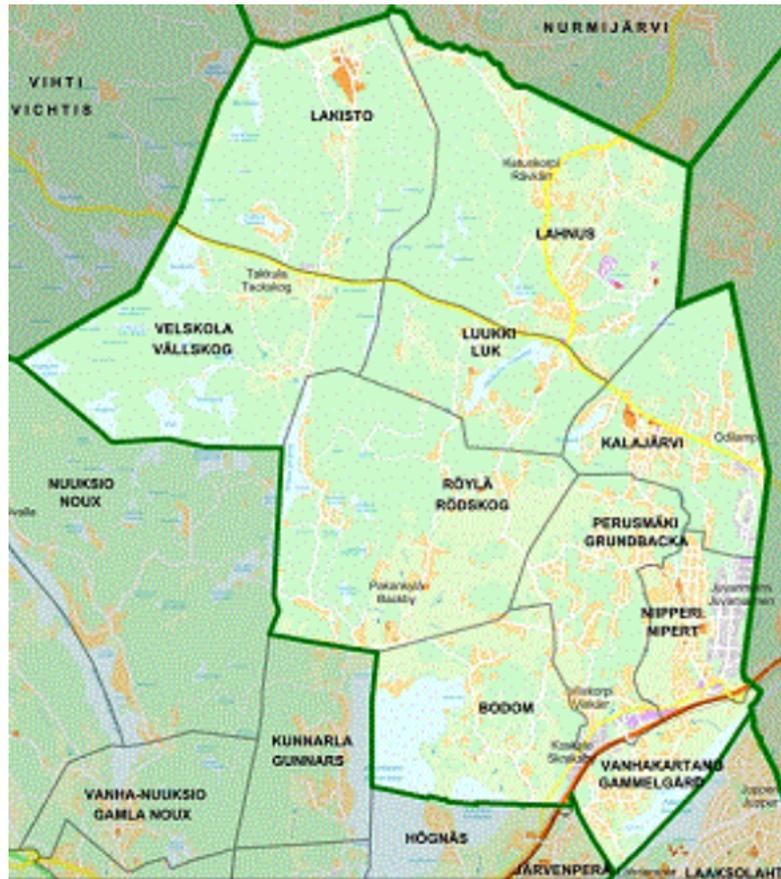
Nuoren vapauden tunteen säilyttäminen ohjaussuhteessa on yhdistystoiminnalle luonteenomaista. Siksi vapaa-ajan palveluntuottajana MLL:n paikallisyhdistys on mielestäni luonteva toimija. Alueen nuoret kaipasivat juuri vapaamuotoista toimintaa, jossa voi tavata ystäviä turvallisessa ympäristössä. Tästä toiveesta mielestäni vapauden tunteen säilyttämisen tärkeyskin ilmenee. Nuorten yleisestikin kaipaama vapaa oleskelu toimintamuotona haastaa nuorisotyöntekijöitä todistelemaan ammatillisuuttaan ulkopuolisille (Cederlöf 2017, 54). Olen samaa mieltä Cederlöfin kanssa siitä, että nuorisotyön identiteetin etsiminen ei ole helppoa, koska sen arvot ja tavoitteet eivät ole yksiselitteisiä.

Nuoruus ihmisen kehitysvaiheena on erityisen herkkää aikaa. Nuori käy läpi monia erilaisia fyysisiä muutoksia, jotka jo itsessään aiheuttavat psyykelle kuormitusta. Tähän kun lisätään vielä oman identiteetin rakentumista samanaikaisesti, niin haasteita riittää hyvinvoivallakin nuorella (MLL 2018g). Mielestäni juuri tässä ikävaiheessa olevien kanssa työskennellessä ennalta ehkäisevä työote saa erilaisen merkityksen. Ollaan ikään kuin vaikuttavuuden jonkinlaisessa loppuvaiheessa, jossa nuori on vielä vastaanottavainen formaalin ja nonformaalin kasvatuksen taholta. Toki nuoriin aikuisiinkin voidaan vaikuttaa ennalta ehkäisevässä merkityksessä, mutta esimerkiksi yläkouluikäiset ovat helpompi kohderyhmä tavoitettavaksi kouluyhteistyön avulla.

Eri ihmisryhmien kanssa työskentely on aina monisyistä ja tarvitsee toimiakseen asiakkaan vahvan tunteen itsemääräämisoikeudesta. Asenne ja dialogisuus ovat keskeisessä asemassa ja ne ovat hyvän kohtaamisen edellytyksiä. Ennalta ehkäisevän työn merkitys on huomioitava nuorisotoimintaa suunniteltaessa ja siihen tarvitaan mielestäni myös ammatillista nuorisotyön osaamista. Cederlöf (2017, 54) puhuu aiheesta pedagoginen rakkaus, joka käsitteenä itselleni avautuu juuri kunnioittavana kohtaamisena, sekä ammatillisuutena nuorten parissa työskennellessä.

Tässä kehittämisprosessissa lähtökohtana on tunnistaa ja kohdata nuorten tarpeet. Tarvetta on kartoitettu jo aikaisemmassa vaiheessa harjoitteluni aikana, mutta opinäytetyön tarkoituksena on systemaattinen toiminnan suunnittelu yhdessä sen arvioinnin kanssa. (Ingram & Harris 2005, 87-94). Reflektio ja toiminnan pilotoinnin arviointi ovat merkittäviä tekijöitä toiminnan jalkauttamisen mahdollistamiseksi esimerkiksi muissa MLL:n paikallisyhdistyksissä. Systemaattiseen toiminnan suunnitteluun kuuluu myös tulevaisuusorientoitunut työskentelytapa. Esimerkkinä tästä rahoituksen anominen, jossa on myös toiminnan jatkuvuuden kannalta tarkoituksenmukaista edetä prosessissa vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa nuorten tavoittamiseksi toiminnan aloittaminen oli suunniteltu mahdollisimman matalan kynnyksen palveluksi. Siitä on jatkossa helpompi lähteä etenemään progressiivisesti kohti tavoitteellisempaa toimintaa nuorten ehdoilla.

Pohjois-Espoo alueena on pinta-alaltaan suuri, mutta harvaan asuttua maaseutu- maista asuinalueita (Wikipedia 2018a). Se sijaitsee Espoossa, suomen toiseksi suurim- massa kaupungissa Helsingin metropolialueella (Wikipedia 2018b). Alla olevassa ku- vassa (kuva 1) on merkitty vaaleammalla värityksellä kaikki Pohjois-Espoon asuinalueet. Juvanmalmi ja Kalajärvi ovat alueita, joissa MLL:n paikallisyhdistyksen nuorisotoimintaa on tavoite käynnistää nuorisokahvilan muodossa. Näillä alueilla sijaitsevat myös Espoon kaupungin Nuorisopalveluiden nuorisotilat. Kalajärvi on Pohjois-Es- poon aluekeskus.

Kuva 1. Pohjois-Espoon kartta (Espoon kaupunki 2018).

MLL Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen halu kehittää nuorisotoimintaa yhdistyksessä on alueellisestikin perusteltua. Seurakunnalla on alueella nuorisotyöntekijät, mutta heidän toimintansa rajoittuu pääosin kouluissa tehtävään välituntitoimintaan. Harrastemahdollisuudet ovat myös melko suppeat, jalkapallo, sähly ja partio näkyvät alueella eniten, mutta eivät välttämättä tavoita suurta osaa alueen nuorista. Vapaapalokunnan lisäksi kerhotoimintaa järjestävät MLL:n paikallisyhdistys yhdessä koulun vanhempainyhdistyksen kanssa. Alueella aktiivisin nuorisotoimija on ehdottomasti kunnallinen nuorisotyö, joka on joutunut supistamaan henkilöresurssejaan viimeisen vuoden aikana.

Nuorisopalveluiden supistuneet resurssit ovat vaikuttanut suoraan nuorisotilojen aukioloaikojen vähentymiseen. Varsinkin perjantai- ja lauantai-iltojen toiminnot ovat alueella puolittuneet. Kuitenkin kohderyhmä liikkuu alueen nuorisotiloilta toiselle. Aikaisemmin alueellinen jako kyläyhteisön sisällä oli nuorille tärkeää, jonkinlaista jengiytymistä oli ollut havaittavissa. Resurssien supistuessa nuoret ovat luopuneet tästä

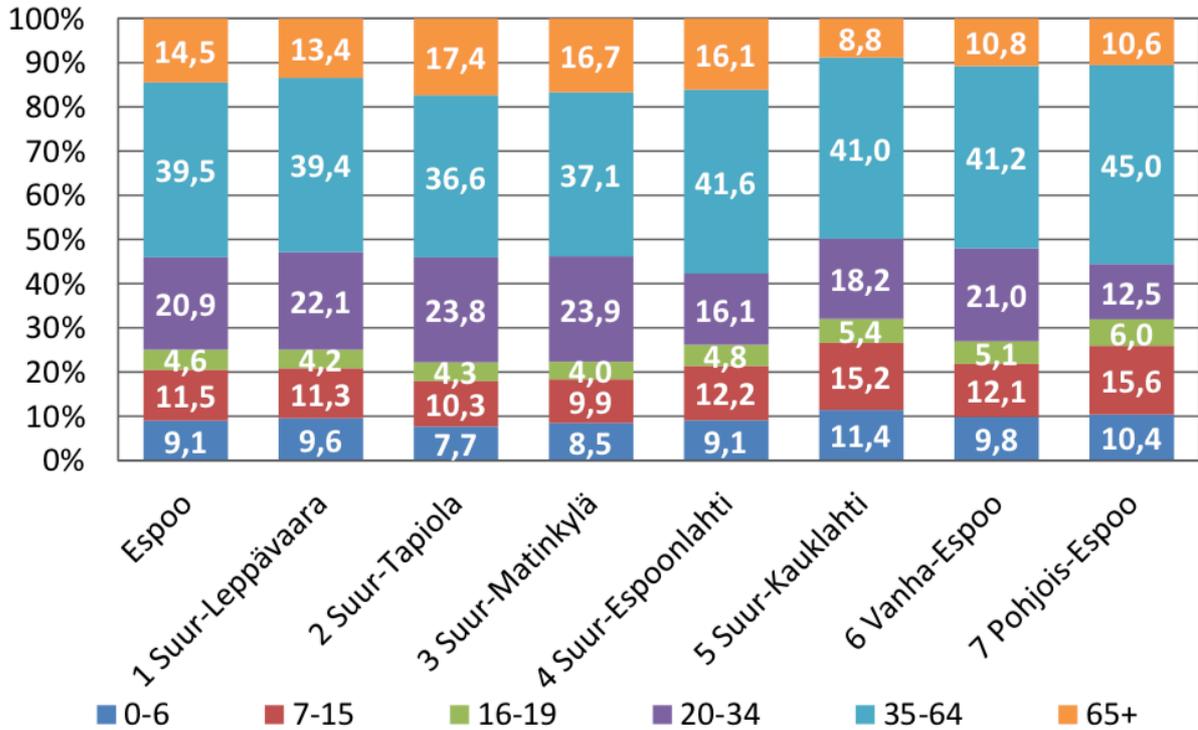
ajattelumallista, mikä on tietysti positiivista yhteisöllisyyden näkökulmasta. Mielestäni se kertoo kuitenkin nuorisotoiminnan kehittämisen tarpeesta, koska aktiviteetteja ja kohtaamista tarvitaan. Nuorten kanssa keskustellessakin nousi esille tarve viikonloppuun painottuvasta tarjonnasta, josta oli selkeästi puutetta.

Kaverisuhteet ja harrastaminen ovat keskeisimpiä sisältöjä nuorten vapaa-ajan viettämisessä (Merimaa 2015, 45). Tässä Merimaan raportissa käy ilmi myös se, että välittävien aikuisten merkitys nuoren elämässä on suuri. Nuorisonohjaajat saattavat olla juuri näitä aikuisia nuorelle. Opettajien perustehtävään ei kuulu, eikä heillä halutessaan ole välttämättä sellaisia resursseja käytössä, että he pystyisivät huomioimaan nuorta yksilötasolla luottamussuhteen muodostumiseen tarvittavalla intensiteetillä. Toisaalta kontekstisidonnaisuus voi vaikuttaa koulun ja vapaa-ajan välisessä vuorovaikutuksessa. Tämän vuoksi koulunuorisotyö tai vastaava toiminta on hyvin perusteltua. MLL:n paikallisyhdistyksen nuorisotoiminta voisi olla hyvin tällaista vastaavaa toimintaa, sekä täydentää kyseessä olevaa resurssivajetta.

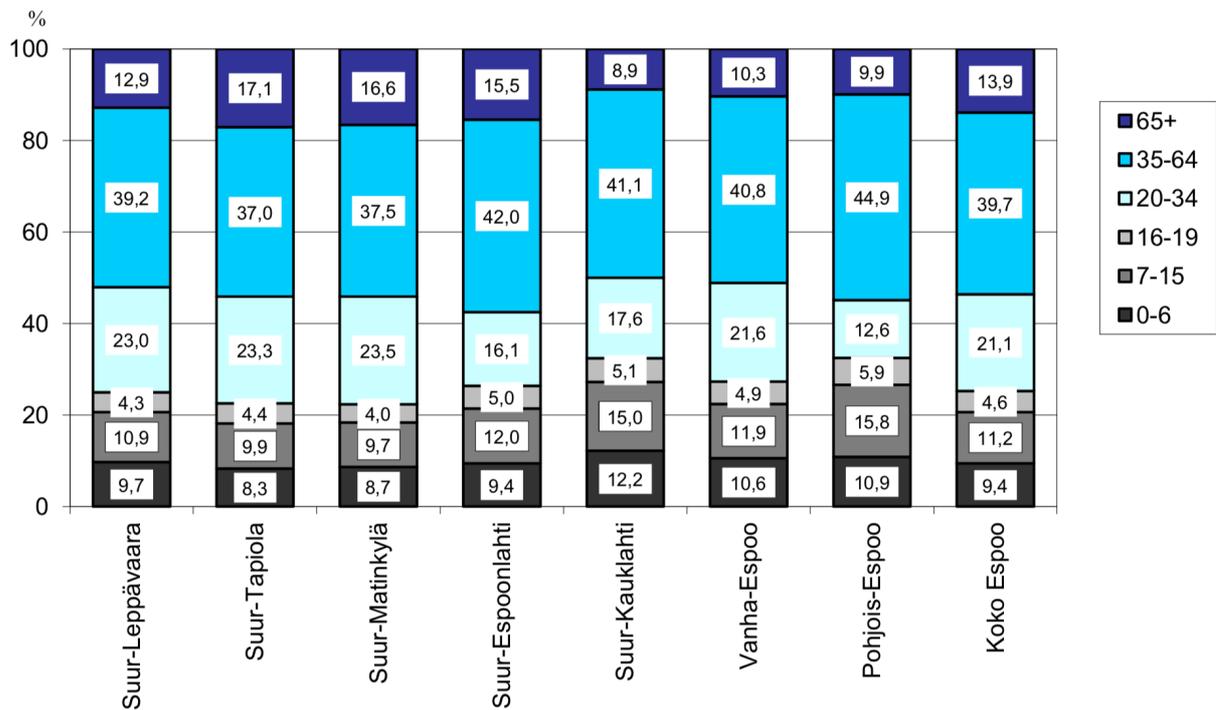
Häiriökäyttäytymiseksi luokitellaan helposti alueen aikuisten keskuudessa esimerkiksi lähikaupalla oleskelu, mutta yhteisiä kokoontumispaikkoja kun ei ole, niin tällaiset ilmiöt lisääntyvät. Pitkät välimatkat vapaa-ajan vieton suhteen haastavat nuoria myös ajankäytöllisesti. Bussimatkoihin saattaa helposti mennä muutama tunti illassa ja tämä vaikuttaa varmasti nuoren unirytmiiin, sekä perheen kanssa vietettävään aikaan. Nuorelle perhe on keskeinen sosiaalinen konteksti, vaikka he eivät sitä puheissaan esille nostaisikaan (Merimaa 2015, 49). Lähipalvelut takaisivat nuorille paremman elämänhallinnan ja toisivat lisää elämänlaatua. Asuinalueella viihtyminen ja omaan identiteettiin sopivien tilojen puute olivat Merimaan raportissakin nuorten vapaa-ajan vieton keskeisiä teemoja.

Nuorten määrä muuhun väestöön alueellisesti verrattuna on suuri Espoon mittakaavassa. Vuodenvaihteessa 2017-2018 nuorten osuus prosentuaalisesti Pohjois-Espoossa on ollut suurin koko Espoon aluevertailussa (kuva 2). Myös aiemmin vuodenvaihteessa 2015 /2016 nuorten määrä on ollut prosentuaalisesti korkein Pohjois-Espoossa (kuva 3). Mielestäni se, että nuorten osuus on pysynyt korkeana jo useita vuosia, kertoo alueen kasvusta yleisesti. Mielenkiintoinen havainto on myös se, että nuoria aikuisia 20-

34 vuotiaita on prosentuaalisesti vähiten Pohjois-Espoossa (kuva 2). Alue kasvaa jatkuvasti ja uusille pientaloalueille muuttaa paljon juuri lapsiperheitä. Tämä lisää entisestään tulevaisuudessa nuorten määrää Pohjois-Espoossa.

Kuva 2. (Espoon kaupunki 2018)

Kuva 3. (Espoon kaupunki 2016)

Tämä on mielestäni ristiriidassa palveluntuotannon näkökulmasta. Pohjois-Espoon syrjäinen sijainti Kehä III:n ulkopuolella yhdistettynä melko huonoihin julkisiin liikenneyhteyksiin eivät edistä nuorten osallisuutta ja valinnan mahdollisuutta vapaa-ajanvieton suhteen. Alueen sosioekonominen tausta huomioiden, syrjäinen sijainti lisää osaltaan eriarvoistumista, jonka vuoksi ennalta ehkäisevän työn merkitys kasvaa. Kirjasto tilana saattaa olla monelle nuorelle se ainut sisätiloissa sijaitseva vapaa-ajanviettopaikka nuorisotilan lisäksi, jos nuorella ei ole mahdollisuutta lähteä asuinalueensa ulkopuolelle.

3.3 Kehittämistyön viitekehys ja ammatti-identiteetti

Sosiaalipedagoginen viitekehys sopii hyvin yhdistyksen nuorisotoimintaan. Mannerheimin Lastensuojeluliiton ollessa taustaorganisaationa, ihmisen kasvun tukeminen yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi on MLL:n näkökulmastakin merkityksellistä. Sosiaalisten ongelmien havainnoiminen ja ennalta ehkäiseminen, sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ovat tämän nuorisotoiminnan tavoitteita. Nuorten sosiaalinen vahvistaminen on myös toiminnan keskeinen tehtävä. Sosiaalipedagogiikka toimii hyvänä

orientaationa, sekä toiminnan kehittämisen perustana. Nivalan ja Ryytäsen (2017, 75-77) mukaan se ei ole vain toimintatiede, vaan se pyrkii konkreettisesti muuttamaan toimintatapoja.

Tämän vuoksi sosiaalipedagoginen viitekehys soveltuu erinomaisesti juuri omaan kehittämistyöhöni, koska koen asioiden muuttamisen myös asenteellisella tasolla tärkeäksi. Se helpottaa ymmärtämään toiminnassa kohdattavia ilmiöitä ja auttaa jäsenetelemään toimintatapoja (Nivala, Ryytäsen 2017, 75-77). Toiminnassa havainnoiminen pedagogisen viitekehysten näkökulmasta auttaa jäsenetelemään myös omaa rooliani toimiessani ohjaajana Pop Up -Nuorisokahvilassa. Erottelu sosiaalisen kanssakäymisen ja pedagogisen ammatillisen työtteen välillä on olennaista nuorisokahvilatoiminnassa nuoria kohdatessa. Tällä viitekehyksellä pystymme yhdistyksenä kehittämään toimintaa edistämään inhimillistä hyvinvointia nuorten keskuudessa.

Yhteisöllisyys lisää kuuluvuuden ja osallisuuden tunnetta, joka puolestaan lisää hyvinvointia. Tämä on mielestäni alueen nuorten kohdalla uhattuna. Vastakkainasettelu asuinalueella aikuisten ja nuorten välillä on huolestuttavasti kasvamassa. Sosiaalisen median verkostoissa, Pohjois-Espoon asukasfoorumilla ja aluenettikirpputoreilla, käydään toisinaan kiivasta keskustelua alueen nuorten häiriökäyttäytymisestä. Suurimmat konfliktit aikuisten ja nuorten välille syntyvät julkisten tilojen käyttämisestä. Vaarana on tilanteen kärjistyminen ja todellisuuden vääristyminen. Seuraan näitä foorumeita jatkuvasti, koska olen itse niiden jäsenenä. Henkilökohtainen huoli asiasta itselläni oli jo aiemmin, ennen harjoittelu- ja opinnäytetyöprosessiani. Onnekseni pääsin henkilökohtaisesti vaikuttamaan asioihin ja edistämään nuorten asemaa omassa yhteisössään.

Mielestäni aikuisväestön olisi tärkeää ymmärtää nuoruutta ilmiönä ja kehitysvaiheena, jossa aikuisen hyväksyntä ja tuki yhdessä annettuun vastuuseen ja vapauteen, ovat nuoren hyvän kasvun edellytyksiä. Ymmärrän mistä tämä vastakkainasettelu juontaa, mutta sosiaalisessa mediassa helposti asiat saattavat paisua, ja siten muuttaa koko totuuden erilaiseksi. Uutta nuorisotoimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa näitä olemassa olevia rakenteita saadaan toivottavasti horjutettua.

Jeremy Brent toteaa artikkelissaan, että sosioekonomisesti haastavilla asuinalueilla, jollaisena Pohjois-Espoon joitakin asuinalueita voidaan myös pitää, nuoret nähdään usein suurimpana ongelmana. Ratkaisuksi hän ehdottaa parempia tiloja nuorille, sekä tuen antamista myös kokonaisvaltaisesti perheille kuin nuorille itselleen (Brent 2005, 150-154). Opinnäytetyölläni on mahdollisuus yrittää vaikuttaa myös tähän haasteeseen. Tarkoituksena on tulevaisuudessa rekrytoida aikuisia vapaaehtoisia mukaan toimintaan. Näin ollen aikuiset saisivat mahdollisuuden vaikuttaa nuorten elämään ja antaa oman panoksensa yhteisön kasvatuksellisesta vastuusta. Oma ajatukseni on, että ideologisesti ”koko kylä kasvattaa” – metodi (Peda.net 2018), jossa kaikki alueen aikuiset ottavat lapsista ja nuorista vastuun, on toimiva. Suuria riskejä ja haasteita siihen sisältyy juurikin asenteiden kautta. Nuoret tulisi nähdä positiivisena voimavarana yhteisössä, eikä kapinoivina häirikköinä.

Toivon, että pelkästään jo uuden nuorisotoiminnan aloittaminen herättää alueen aikuisia miettimään nuorisoa ryhmänä, joka tarvitsee omia tiloja ja yhteisönsä hyväksyntää. Se, että ammatilliset tahot yrittävät yhteistyössä kehittää toimintoja, viestii toivottavasti aikuisväestölle alueellisesta tarpeesta kohdata nuoria. MLL:n Uudenmaan piirijärjestöltä on mahdollista saada tarvittaessa nuorisotyön koulutusta vapaaehtoisille. Onnistuessaan kokonaisuus lisäisi koko yhteisön hyvinvointia, sekä nuorten ja aikuisten keskinäistä ymmärrystä ja kunnioitusta.

MLL Pohjois-Espoon paikallisyhdistys valikoitui kehittämistyön kohteekseni juuri arvojensa ja kohderyhmänsä vuoksi, sekä oman kiinnostukseni lähiyhteisöjen kehittämisen suhteen. Suuntauduin opinnoissani nuorisotyöhön ja tein erikoistumisopintoni kasvun ja kehityksen tukemisesta Helsingin kaupungin lastensuojeluyksiköissä, mm. Nuorten kriisityö- ja vastaanottoyksikössä. Tämän koko opiskelupolkuni aikana olen kehittynyt oman ammatillisen identiteettini kasvussa ja haluan tulevaisuudessa ehdottomasti olla vaikuttamassa juuri lasten ja nuorten hyvinvointiin, sekä heidän eriarvoistumisensa ehkäisyyn yhteiskunnassa. Kehittävän harjoitteluni aikana MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksessä opinnäytetyöni aihe kirkastui jo alkumetreillä yhdessä työelämäohjaajani kanssa. Tarve nuorisotoiminnan kehittämiseksi oli ilmeinen. Lapset ja lapsiperheet oli huomioitu yhdistyksen toiminnassa kattavasti, mutta nuoret jäivät vähälle huomiolle.

Henkilökohtaisen kiinnostukseni lisäksi opinnäytetyön aihetta kohtaan, minulla oli motivaatiota tehdä juuri toiminnallinen opinnäytetyö. Siinä yhdistyvät konkreettinen työn kehittäminen kokonaiseen projektinhallintaan (Vilkkä & Airaksinen 2003, 16-18). Lisäksi koen omaksi vahvuudekseni kohtaamisen taidon, jota tarvitaan erityisesti juuri sensitiivisessä vapaa-ajan toiminnan kontekstissa. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä en olisi varmastikaan päässyt hyödyntämään kyseistä vahvuuttani tässä mitataavassa. Innovatiivisuus, konkreettinen tekeminen yhdessä teorian kanssa haastavat kasvamaan ammatillisesti. Tiedostin riskin työn laajuudesta, joten sen rajaaminen pilotiksi oli perusteltua.

4 TIETOPERUSTA

Rajasin opinnäytetyöni tietoperustaksi Mannerheimin Lastensuojeluliiton nuorisotyön ja nuorisotoiminnan eri muodot. Lisäksi voimassa oleva nuorisolaki antaa suuntaa uuden toiminnan suunnittelulle ja toimii hyvänä orientaationa.

4.1 Nuorisotoiminta MLL:n keskusjärjestössä

Keskusjärjestöllä on kattavasti materiaalia ja työskentelymalleja ammattilaisille, jotka työskentelevät nuorten parissa esimerkiksi opettajina. He tarjoavat koulutusta myös muille kasvatustalan ammattilaisille. Tukioppilastoimintaa on organisoitu paikallistasoilla toteutettavaksi ja koulurauha julistetaan vuosittain. Oppilaitokset voivat halutessaan esimerkiksi striimata koulurauhan julistuksen omissa kouluissaan. Koulurauhaan liittyen on tuotettu erilaista materiaalia oppilaitosten käyttöön. Kiusaamisen ehkäiseminen ja mediakasvatus kuuluvat myös keskusjärjestön nuoria koskeviin teemoihin (MLL 2018e). Nuorisotoimintaa ovat Verkk@ritoiminta (verkkotukioppilas), lasten ja nuorten päivystävä puhelin, jossa nuorten kysymyksiin ovat vastaamassa ammattilaiset. Lisäksi on olemassa Nuortennetti, joka on esimoderoitu keskustelupalsta, jossa nuoret itse ovat myös sisällön tuottajina ja toimivat siten vertaistukijoina toisilleen (MLL 2018f). Nuorilta nuorille toiminnassa on paljon hyötyä sen vaikuttavuudessa.

Keskusjärjestössä työskentelee nuorisotyön päällikön lisäksi digitaalisen ja verkko-nuorisotyön, sekä yhdistysten nuorisotoiminnasta vastaavat henkilöt. Strategisesti nuoret on huomioitu Mannerheimin Lastensuojeluliitossa hyvin kattavasti. Tämä viestii mielestäni sitä, että tarvetta ja perusteita nuorisotoiminnan kehittämiseksi piirijärjestöissä, että paikallisyhdistyksissä on olemassa. Kokonaisuuden tarkastelu järjestön näkökulmasta on tärkeää, koska MLL on suuri kansalaisjärjestö. Se pyrkii huomioimaan toiminnassaan kaikki ikäryhmät, sekä keskusjärjestön alla toimivat tahot piireistä paikallisyhdistykseen (Harju 2012, 17-18). Ydintehtävänä on lasten ja nuorten kasvun tukeminen, sekä kokonaisvaltaisesti perheiden hyvinvoinnin edistäminen yhteiskunnassamme.

Nykyään yhdistysten nuorisotoiminnasta vastaavana työskentelevä Liisa Kilpiäinen on tehnyt tutkimuksellisen opinnäytetyön Mannerheimin Lastensuojeluliiton toimintamuotojen kehittämisestä (Kilpiäinen 2014). Tutkimuksessaan hän selvitti valtakunnallisesti paikallisyhdistysten tarpeita nuorisotoiminnan aloittamiseksi ja kehittämiseksi. Tarkoituksena oli suunnitella toimintamalleja, jotka edistävät MLL:n paikallisyhdistysten nuorten huomioimista yhdistystoiminnassa. Menetelminä nousivat esille nuorisotoiminnan, sekä Verkk@toiminnan (verkkotukioppilas) aloittaminen. Vertaistuki nuorelle on tärkeää, koska aina nuori ei välttämättä uskalla kysyä aikuiselta kaikkea nuoruuteen liittyvää (Tuominen & Talja 2011, 90-91). Olen heidän kanssaan myös samaa mieltä siitä, että joskus nuoren voi olla helpompi lähestyä arkaluontoista asiaa verkossa, jossa anonymiteettisuoja on mahdollista säilyttää helpommin.

Oleellisinta Kilpiäisen mielestä on, että paikallisyhdistys käynnistää toimintaa omien resurssiensa ja tarpeidensa mukaisesti. Tarve kehittämisestä on lähtenyt paikallisyhdistysten motivaatiosta huomioida nuoret paremmin (Kilpiäinen 2014, 1-2). Paikallistason toiminnassa mielestäni fyysisen tilan merkitys korostuu, eikä sitä voida verrata digitaaliseen toimintaan. Verkossa tapahtuvan toiminnan etuja ovat aikatauluihin ja paikkaan sidonnaisuudesta irtaantuminen, jonka vuoksi se on lähes kaikkien nuorten tavoitettavissa olevaa palvelua. Kasvotusten kohtaaminen nuorten kanssa kuitenkin poikkeaa suuresti verrattuna digitaalisessa ympäristössä kohtaamiseen. Siinä esimerkiksi empatian osoittaminen on hyvin erilaista verrattuna pelkkään tekstimuotoiseen vuorovaikutukseen. Hiljaisten signaalien tavoittaminen mahdollistuu, joka on nuorten

kanssa työskennellessä hyvin oleellista. Tämän vuoksi juuri havainnointi valikoitui keskeisimmäksi kehittämistyön menetelmäksi opinnäytetyössäni.

Suurimmaksi haasteeksi yhdistysten nuorisotoiminnan kehittämiseksi nousee tiedon- ja resurssien puute. Vapaaehtoistyön merkitys on suuri myös yhdistysten nuorisotoiminnassa ja se aiheuttaa haasteita. Lyhytkestoisiin tapahtumiin on helpompi saada aktiivisia vapaaehtoisia, mutta pidempiaikaiseen toimintaan sitoutuminen aiheuttaa rekrytoinnissa ongelmia yleisesti kaikille järjestöille (Lundbom 2014, 291). Kuitenkin uskon tämän muuttuvan tulevaisuudessa. Olen pohtinut, että ihmiset ovat alkaneet kiinnittämään huomiota kuluttamisensa eettisyyteen. Siihen perustuen uskoisin yhteiskunnallisen panoksen antamisen saavan uudenlaisen merkityksen yksilölle etiikan valossa. Yhteinen hyvä koetaan merkityksellisemmäksi kasvaneen individualismin rinnalla.

Nuoret eivät varmastikaan ole ensimmäinen kohderyhmä yhteiskunnallisen panoksen antamiseen yksilötasolla. Nuoret saatetaan kokea jopa uhkaavaksi kohderyhmäksi. Heidän käytöksensä on usein äänekkästä ja kehon kieli ylikorostunutta. Nuorten tarpeita tulee kuulla ja kunnioittaa yhdistystoiminnassa ja Kilpiäisen (2014, 2-7) mainitsema ”nuori edellä”-toiminta on mielestäni hyvin perusteltua. Nuorten sitoutuminen toimintaan saavutetaan paremmin osallisuuden kautta. He kunnioittavat ympäröiviä resursseja, jos ovat itse saaneet olla vaikuttamassa ja toteuttamassa niitä.

Yhdistyksen nuorisotoiminnan tulee olla ennaltaehkäisevää ja koska se perustuu vapaaehtoistyöhön, halutaan puhua nimenomaan nuorisotoiminnasta, eikä nuorisotyöstä (Kilpiäinen 2014, 2-7). Mielestäni kuitenkin pelkän vapaaehtoistyön varaan yhdistyksen nuorisotoimintaa ei voi täysin jättää. Kohderyhmä voi olla toisinaan haastava toiminnan sisällä, jonka vuoksi ammatillisuus tulee näkyä toiminnassa. Tämän vuoksi rajapinta nuorisotyön ja nuorisotoiminnan välillä jää mielestäni hieman kyseenalaiseksi. Pop Up -Nuorisokahvilassa ammatillisen yhteistyökumppanin mukana oleminen johtaa siihen, että mielestäni tästä toiminnasta voidaan puhua nuorisotyön termein.

4.2 Nuorisotoiminta MLL:n paikallisyhdistyksissä

MLL:n paikallisyhdistyksiä on 557 ja osalla paikallisyhdistyksistä on jonkinlaista nuorisotoimintaa olemassa. Opinnäytetyöprosessini aikana minulla ei ole ollut mahdollisuutta perehtyä näin laajasti yhdistysten toimintaan. Taustatietoni rajoittuvat lähinnä Uudenmaan piirin toimintaan. Esimerkkinä paikallisyhdistysten laajuudesta mainittakoon Varsinais-Suomen piiri, jossa toimii 68 paikallisyhdistystä, joista n. puolet järjestävät toimintaa nuorille.

Yhteiset toimintamallit kuitenkin puuttuvat ja toiminta on keskittynyt monissa yhdistyksissä pääosin yksittäisiin tapahtumiin, sekä tukioppilastoiminnan koordinoimiseen. Valtakunnallisesti nuorisotoimintaa on paikallistasoilla toteutettu, mutta selkeää yhtenäistä jatkuvaa nuorisotoimintaa ei ole tiedossani. Erilaisia hankkeita ja projekteja on saatu toteutettua ulkopuolisten rahoitusten turvin. Tärkeää on huomioida paikallisen tason resurssit ja tarpeet, mutta nuoria on varmasti jokaisessa lähiyhteisössä. Tämän vuoksi yhtenäiset toimintamallit saattaisivat palvella kaikkia MLL:n paikallisyhdistyksiä. Verkostoyhteistyön mallit paikallisten koulujen ja kaupungin nuorisopalveluiden kanssa ovat ainakin teoriassa mahdollisia toteuttaa yhdistyksen sijainnista riippumatta.

MLL:n Ilmajoen paikallisyhdistyksellä oli kaksivuotinen Nuorten Nurkka -hanke vuosina 2016-2018. Hankkeessa kehitettiin erilaisia toimintoja nuorille yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Mukana olivat kunnallinen nuorisotyö ja aluksi myös paikallinen 4H-yhdistys. Rahoitus saatiin pääosin Euroopan Unionilta, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Omarahoitusosuus oli 10 %, joka oli saatu pääosin lahjoituksina. Heillä oli fyysinen kokoontumistila, jossa oli nuorten toivomaa vapaata oleskelua ja kohtaamista. Hanke aloitettiin kuulemalla nuoria monialaisessa nuorisoverkostossa, johon yhdistyksen työntekijä myös kuului. Toiveena nuorilla oli ollut nuorisokahvila. Hankkeessa järjestettiin monenlaista toimintaa, kuten teemaviikkoja, kerhotoimintaa ja katupartiointia. Katupartiointi jäi yhdistyksen vakinaiseksi toiminnaksi ja siihen koulutettiin uusia vapaaehtoisia. (MLL:n Ilmajoen paikallisyhdistys 2018.)

Keravan Me-talo on MLL:n Uudenmaan piirin koordinoima ja Me-Säätiön rahoittama kahden ensimmäisen toimintavuoden ajan, jonka jälkeen Keravan kaupungin tulee ottaa toiminnan jatkuvuudesta taloudellinen vastuu. Keravan Me-talo järjestää toimintaa kaikenikäisille, mutta varsinaista nuorisotoimintaa heillä ei ole. Erilaisia harrastekerhoja ja vertaistukiryhmiä, sekä yksittäisiä tapahtumia järjestetään myös kohdenneusti nuorille (Keravan Me-talo, 2018). Espoon Me-talo sijaitsee Espoon keskuksessa ja on Nicehearts ry:n ylläpitämää toimintaa (Me-säätiö 2018). Espoossa tämä malli ei palvelisi Pohjois-Espoon nuoria sijaintinsa vuoksi. Espoo on fyysiseltä rakenteeltaan niin hajanainen alue, että paikalliset palvelut korostuvat varsinkin nuorten keskuudessa.

Muutamissa paikallisyhdistyksissä Uudenmaan piirissä on koetettu käynnistää nuorisotoimintaa yhteistyössä muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Verkostoituminen on saatu jollain tavalla hedelmälliseksi, mutta resurssien ja valmiiden toimintamallien puuttuessa toimintaa ei ole saatu käynnistettyä. Vaikka yhteistyötä ja toimintaa ei ole saatu käyntiin yhdistysten haluamalla tavalla, niin tuntuu, että vahva tahtotila löytyy useammastakin paikallisyhdistyksestä. Tämän huomasin MLL:n järjestöriesteilyllä (21.9.- 23.9.2018), jossa sain olla kertomassa opinnäytetyöni aiheestani yhdessä Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen puheenjohtajan kanssa. Keskusjärjestön nuorisotyön vastaavat olivat kutsuneet meidät nuorisotyön pajaan kertomaan tästä pilottihankkeesta. Pajaan osallistuneet yhdistystoimijat ympäri Suomea olivat kiinnostuneita Pohjois-Espoon toimintamallista. Oma ajatukseni on, että nuorten kanssa toimiessa tarvitaan jollakin tavalla ammattimaista tukea toiminnan suunnittelussa ja jopa käynnistämisessä. Tämän vuoksi luonnollinen yhteistyökumppani MLL:n paikallisyhdistyksille nuorisotoiminnassa voisi olla juuri kunnallinen nuorisotyö.

Vapaaehtoisia on hankala saada mukaan juuri tämän kohderyhmän kanssa työskenteleeseen. Nuoret osallistuvat toimintaan itsenäisinä toimijoina ilman omaa vanhempaansa, ja tämä haastaa yhdistystoimijaa kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen. Vapaaehtoiset saattavat kokea sen liian haasteelliseksi ja itsensä riittämättömäksi tietotaitojensa puitteissa. Tämän vuoksi yhteistyö esimerkiksi koulujen, kunnallisen nuorisotyön ja muiden nuorisotoimijoiden kanssa toiminnan aloittamisessa nousee merkityk-

selliseksi. Nuorisotyön teoriapohjan ja eettisen ohjeistuksen ymmärtäminen on tärkeää toiminnassa mukana olevilla aikuisilla, jonka vuoksi myös ammatillisuutta kaivataan toiminnan tueksi.

4.3 Nuorisolaki ja toiminnan perusteet

Nuorisolain ensimmäisen luvun 2§:n kohdassa mainitaan yleisesti lain tavoitteena olevan edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Kasvu- ja elinolojen parantaminen, sekä yhteisöllisyyden ja yhdenvertaisuuden edistäminen yhdessä kansalaisyhteiskunnassa toimimisen kanssa, antavat pohjaa kehittämistyölleni MLL:n paikallisyhdistystoiminnassa. Määritelmänä saman luvun 3§:n kohta 6, jossa on maininta nuorisotoimintaa järjestävästä rekisteröidystä yhdistyksestä. Vaikka MLL on sosiaali- ja terveysalan järjestö, niin haluamme nähdä MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen nuorisotoimintaa järjestävänä yhdistyksenä. Laissa luvun kolme 9§:ssä on maininta monialaisesta yhteistyöstä, joka velvoittaa valtion tai kunnan viranomaisen toimimaan verkostoissa, joissa kohderyhmänä on saman alueen nuoret. Tämä puolestaan osaltaan tukee kunnallisen nuorisotyön kanssa tehtävää yhteistyötä. (Nuorisolaki 2016.)

Monialaisen osaamisen kasvu ja muuttuneet toimintaympäristöt lisäävät tarvetta verkostoyhteistyölle (Kluukeri-Jokinen 2012, 75-76). Viranomaistahoina verkostoissa voisi luonnollisesti olla koulu ja kunnallinen nuorisotyö. Perusopetuksen uudistunut opetussuunnitelma mahdollistaa hyvin uudenlaisia toimintaympäristöjä koulujen sisällä. Vuorovaikutusta tulee olla mm. nuorisoalan järjestöjen, seurakunnan ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kuudennen luvun 24§:n mukaan kunnan viranomaisen tulee tarjota nuorelle mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallisella tasolla nuoria koskeviin asioihin (Nuorisolaki 2016). Näin ollen yhdistystoimijat voisivat olla tarjoamassa paikallisia vaikuttamismahdollisuuksia yhdessä kunnan viranomaisten kanssa. Mitä laajempi verkosto, sitä paremmin nuoret pääsevät osallistumaan ja vaikuttamaan paikallistasolla.

Perusteluina opinnäyteyöni kehittämistyölle voidaan pitää myös kunnallisen nuorisotyön supistuneita resursseja. Espoon Nuorisopalvelut ovat joutuneet pienentämään

henkilöresursseja alueella, joka vaikuttaa suoraan nuorisotilojen aukioloaikoihin vähentävästi. Näin nuorille on vähemmän ohjattua toimintaa tarjolla. Pohjois-Espoon syrjäinen sijainti pääkaupunkiseudun mittakaavassa on haaste nuorille liikkumisen ja vapaa-ajan vieton suhteen. Nuorten vapaa-aikatoimijuus tutkimuksessaan Keinänen (2015, 50) mainitsee suurimmaksi haasteeksi nuorilla vapaa-ajan vieton suhteen tilattomuuden. Heillä ei ole paikkaa, missä oleskella ystävien kanssa. Tämä korostuu etenkin talviaikaan, jolloin sisätilojen merkitys on suuri (Keinänen 2015, 50). Pohjois-Espoo alueena on verrattavissa maaseudulle tyypilliseen kyläyhteisöön, jonka viehätys perustuu monimuotoiseen luontoon ja luonnonsuojelualueeseen.

Nuoria edellä mainitut seikat eivät palvele yhtä hyvin kuin alueen aikuis- ja lapsiväestöä. Kaupungeille tyypillisiä palveluja ei ole tarjolla, kuten kauppakeskuksia, joissa tyypillisesti nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Suuret keskukset ovat yli 10 kilometrin etäisyydellä ja niihin nuorten on haasteellisempaa päästä julkisen liikenteen ja etäisyyksien vuoksi. Alueen uskotaan kasvavan asukasluvultaan vuodesta 2010 lähes puolella vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaa varmasti lisääntyvää muuttoa alueelle lapsiperheiden parissa, joka lisää luonnollisesti myös nuorten määrää alueella (Espoon kaupunki 2010). Palveluntuotannollisesta näkökulmasta Pohjois-Espoo on jo nykyäänkin alueena eriarvoisessa asemassa verrattuna muihin Espoon alueisiin. Nämä faktat huomioiden alueen aktiviteetteja ja palveluja on tulevaisuudessa kehitettävä useammallakin toimialalla.

5 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

Keskeisimpänä kehittämistyön menetelmänä olivat nuorten kuuleminen ja havainnointi toiminnassa. Verkostoyhteistyön puolistrukturoidulla haastattelulla sain käsityksen yhteistyön mahdollisuuksista ja yhteisestä tahtotilasta kohdata alueen nuoret. Monimetodinen lähestymistapa lisää kehittämistyön luotettavuutta.

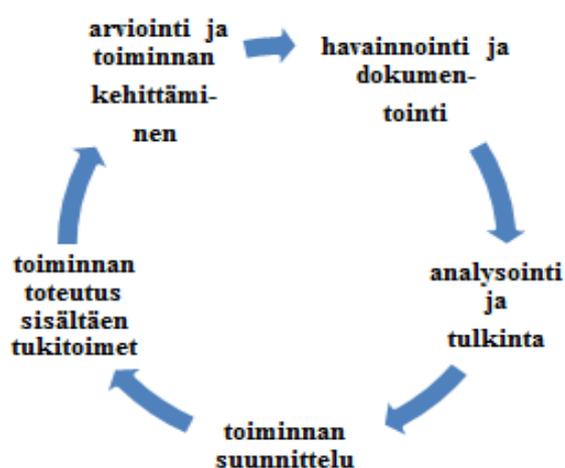
5.1 Havainnointi

Menetelmäosaaminen kehittämistyössä on tärkeää ja koostuu erilaisista osioista, kuten kirjallisuuteen ja tietoperustaan tutustumisesta (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2015,

11). Keskeisenä menetelmänä kehittämistyössäni havainnointi oli luonnollinen valinta, koska kyse on kasvokkain kohtaamisesta ja toiminnasta nuorten kanssa. Havainnoinnin perustana on mielestäni toiminnan ja havainnoitsijan eettisyys. Ammatillisuus liittyy myös olennaisesti nuorisotyön etiikkaan.

Havainnointi oli tässä tapauksessa pitkälti ennalta suunniteltua, eli millaisia asioita ja tietoa olen keräämässä. Se tapahtuu luonnollisessa toimintaympäristössä ja soveltuu hyvin juuri palvelumuotoilussa käytettäväksi (Ojasalo ym. 2015, 114). Kohderyhmänä nuoret vaativat havainnoinnilta heikkojen signaalien ymmärtämistä. Tämän vuoksi havainnointipäiväkirjan pitäminen oli erittäin tärkeää. Mielestäni oman havainnointini kannalta oli eduksi, että en tuntenut kohderyhmää entuudestaan. Se viritti ohjaajana toimiessani kaikki aistit mukaan, jota laadukkaassa havainnoinnissa edellytetään.

Alla oleva malli (Kuva 4) soveltuu mielestäni oman opinnäytetyöni kehittämistehtävän havainnointiin. Ajattelen kyseisen kaavion toistuvana prosessina kehittämistyössä, koska mielestäni uutta toimintaa aloitettaessa jatkuva reflektointi on kehittämisen edellytys. Tukitoimina miellän tässä yhteydessä mahdollisen jalkauttamisen edellyttämät rahoitusmallit pysyväksi toiminnaksi. Toki ensimmäisellä kierroksella, pilotin alkuvaiheessa, tukitoimiksi voidaan luokitella verkostoyhteistyön tuomia etuja toiminnan sisällön kehittämisessä.

Kuva 4. (Lehtinen, 2018)

Aloitin prosessin toiminnan kehittämisen tarpeen arvioinnista. Havainnoimalla koulu- ja nuorisotila ympäristöissä nuoria, sekä keskustelemalla heidän kanssaan, sain mielikuvan heidän toiveistaan. Dokumentoin keskustelut ja havainnoinnin, sekä tulkitsin ja analysoin keräämäni aineiston. Tämä antoi hyvän perustan toiminnan suunnittelulle ja verkostoyhteistyötahojen kartoittamiselle. Toiminnan pilottivaiheessa seurasi toteutus, jonka jälkeen sama kierros alkoi uudelleen kehittämistyön menetelmiä hyödyntäen. Jatkuvuuden mahdollistamiseksi tarvitaan vielä ainakin kolmas kierto laadukkaan toiminnan varmistamiseksi.

Havainnoinnin keskeisenä teemana nousi esille nuorten laadukas kohtaaminen Pop Up –Nuorisokahvilatoiminnassa. Siihen tarvitaan ammatillisuutta, mutta ennen kaikkea aitoa kiinnostusta nuorista ja heidän asioistaan. Tämän vuoksi voin todeta, että toiminnassa voisi olla mukana myös aikuinen vapaaehtoinen, sillä toimintaa ohjaavan aikuisen asenne ratkaisee. Informaali kasvatustyö on toteutettava hienovaraisesti. Ylhäältä alaspäin vuorovaikutus asetelmana ei toimi nuorten vapaa-ajan toiminnan suhteen, sillä heillä tulee olla vahva kokemus itsemääräämisoikeudestaan. Kuitenkin aikuisen on otettava toiminnasta ja sen turvallisuudesta vastaavan rooli. Näin mielestäni saavutetaan nuoren kunnioitus ja luottamus aikuista kohtaan.

Herkkyys ymmärtää nuorten erityispiirteitä vaatii tilannesidonnaisuutta (Rauas 2014, 13-16). Vuorovaikutustaidot tulee olla hyvät niin ohjaajalla, kuin vapaaehtoisellakin. Rehellisyys ja inhimillisuus ovat kuitenkin tärkeimpiä ominaisuuksia toiminnassa mukana olevilla aikuisilla. Toiminnan lähtökohtana on hyvän näkeminen nuorissa ja sen esille tuominen. Vaikeita tilanteita tulee väistämättä, mutta niihin tarttuminen on aivan yhtä merkityksellistä etiikan näkökulmasta. Nuoren täytyy saada olla vapaasti nuori turvallisessa ja hyväksyvässä ilmapiirissä. Virheiden ja epäonnistumisten kautta me olemme kaikki kasvaneet aikuisiksi, tämä on tärkeää kaikkien toimijoiden muistaa. Aikuisen tulee reflektoida omaa toimintaansa jatkuvasti ja siten löytää oma roolinsa nuorten kohtaamisessa.

Tarkoituksena yhdistyksessä on ideoida toimintaa yhdessä nuorten kanssa. Tämä tarvitsee kuitenkin aikaa keskinäisen luottamussuhteen rakentumiselle. Se, millaista sisältöä he kaipaavat toimintaan, tulisi tulla nuorilta itseltään. Kiireetön ja positiivinen

ilmapiiri mahdollistaa jokaiselle nuorelle tulla kuulluksi ja nähdyksi. Ohjaajan rooli tulkitsijana ja motivoijana on keskeinen. Kaikki aistit on oltava mukana havainnoinnissa ja pystyttävä olemaan tarvittaessa taustavaikuttajan roolissa, sekä turvallisen ilmapiirin luoja. Kuitenkin osallistuva ja aktiivinen rooli nousee merkitykselliseksi konkreettisten tuotosten ja ideoinnin osalta toiminnassa (Oppariapu 2018). Tässä kontekstissa näen oman roolini toiminnan kehittämistyössä.

Nuorten osallisuuden tukeminen ja innostus yhdessä tekemisestä ovat toiminnan tavoitteita, mutta enemmän vasta seuraavalla askelmalla. Pilottivaiheessa aikaresurssit tulevat vastaan, mutta olen sitoutunut tähän prosessiin myös opinnäytetyövaiheen jälkeen. Nuorten osallisuuteen MLL:n keskusjärjestöllä on tarjota nuorille esimerkiksi Itse tehty -projektiraha. Suuruudeltaan se on 200 € lukukaudessa. Sen avulla nuoret voisivat toteuttaa jonkin oman projektin toiminnassa yhdistyksen aikuisen avustaessa käytännön järjestelyissä. Tästä mahdollisuudesta olemme keskustelleet nuorten kanssa Pop Up -Nuorisokahvilassa pilotin alusta lähtien, jotta tieto mahdollisuuksista edesauttaisi nuorten omaa ideointia aiheen tiimoilta.

5.2 Havainnointi toiminnassa

Ensimmäisestä kerrasta alkaen Pop Up -Nuorisokahvilassa oli havaittavissa nuorten tarve hyväksyvän aikuisen kohtaamiselle. Kävijöitä oli 21 nuorta, ikäjakaumaltaan n. 12-17 vuotta. Nuoret ovat paljon vertaisryhmissä, joka tietysti on nuoruudelle tyypillistä. Kuitenkaan turvallisen aikuisen läsnäoloa ei voi väheksyä. Oman identiteetin ja paikkansa etsiminen yhteisössä on sellaisessa vaiheessa, että tukea kaivataan. Luonnollinen etäännyminen omista vanhemmista on käynnissä, mutta kehitysvaiheeseen sisältyy paljon epävarmuutta itsestään ja yhteiskunnassa toimimisesta. Konkreettisenä esimerkkinä voisin mainita kirjastokortin. Joillakin nuorilla ei edes ollut sitä ja osa oli hukannut omansa. Tukea tarvittiin näinkin arkisen asian tiimoilta, eli uuden kortin hakemiseen.

Rajojen testaaminen kahvilaympäristössä alkoi myös heti ensimmäisellä kerralla. Se on luonnollista ja juontaa mielestäni osittain tilattomuuden tunteesta, sekä norma-

lista nuoruuteen liittyvästä sääntöjen kyseenalaistamisesta (Kylmäkoski 2006, 6). Kuitenkin nuoret olivat positiivisesti yllättyneitä, jopa hieman epäuskoisia, että juuri heille kohdistettua toimintaa oli tarjolla. Se, että heidän tarpeitaan on kuultu ja heidät on huomioitu yhteisön jäseninä, on selvästi merkityksellistä. Tuntui vahvasti siltä, että kuulluksi ja nähdyksi tulemisen merkitys korostui juuri näiden nuorten keskuudessa. Tämä saattaa johtua alueellisista ongelmista, joita on ollut havaittavissa aiemmin esimerkiksi kirjaston käytön suhteen.

Toisella toimintakerralla tavoitimme 23 nuorta, jotka olivat profiililtaan samankaltaisia kuin ensimmäisellä kerralla. Uusia kävijöitä oli ja tiedustelinkin, miten he olivat paikalle löytäneet. Vertaistiedotus vaikutti olevan se suurin tekijä toiminnan pariin löytämiseksi. Nuoret olivat innokkaina jo jonottamassa kahvilaan sisäänpääsyä ennen virallista toiminta-aikaa. Rajojen testaaminen oli huomattavasti vähäisempää kuin ensimmäisellä kerralla. Saimme toteutettua joitain edellisellä kerralla toivottuja asioita toiminnan sisällöllisesti. Tämä teki varmasti nuoriin vaikutuksen ja tunteen kuulluksi tulemisesta. Se, että heidän mielipiteillään on merkitystä, auttaa myös luottamussuhteen luomiseen.

Kunnioitus näkyi niin nuorten keskinäisissä suhteissa, kuin suhteessa meihin ohjaviin aikuisiin. Selvästi heille kohdistetun toiminnan merkitys oli erittäin suuri. Yhteisten pelisääntöjen luomista olimme ajatelleet tälle kerralle yhdessä tehtäväksi, mutta emme kokeneet tarpeelliseksi. Ehkä toiminnan rutinoituessa tämä tarve kasvaa, kun uutuuden viehäytys toiminnasta katoaa. Vertaisuus ja rento ilmapiiri vaikuttavat mielestäni positiivisesti ryhmädynamiikkaan. Ohjaajien positiivinen suhtautuminen nuoriin antaa tilaa luovuudelle ja nuorelle mahdollisuuden kokeilla omia rajojaan turvallisessa ympäristössä.

Seuraavilla kerroilla tuntui vakiintuneen kävijäryhmäksi n. 15-20 nuorta. Lisäksi lähes jokaisella kerralla oli muutamia uusia kävijöitä mukana toiminnassa. Luottamussuhteen kasvaessa oli huomattavissa yleisen ilmapiirin rauhoittuminen, sekä henkilökohtaiset keskustelut. Niissä kävi selvästi ilmi nuorisotyöllisen otteen merkityksellisyys ja kasvatuksellisuus. Keskusteluissa käytiin usein myös läpi melko vakaviakin asioita, lastensuojelusta, päihteiden käytöstä ja poliisin kanssa tekemisiin joutumisesta. Tämä

kertoo mielestäni aikuisen kohtaamisen tarpeesta ja sen, että toiminnassa tarvitaan useampaa ohjaajaa, jotta nuorella on mahdollisuus henkilökohtaiseen neuvontaan ja ohjaukseen. Ryhmäohjauksen ollessa kuitenkin yhtä merkityksellistä toiminnassa.

Kirjaston lukusali tilana oli matalan kynnyksen toiminnan aloittamiseen mitä parhain. Nuoret viettävät siellä muutenkin vapaa-aikaansa yhdenvertaisina kuntalaisina. Toki ongelmiakin on ollut omatoimiajan käytön suhteen. Nuoret ovat olleet monien aikuisikäyttäjien mielestä liian näkyviä ja kuuluvia. Sotkeminen ja ilkivalta ovat olleet konkreettisia haittoja. Nuorten toiminnassa täytyy kuitenkin muistaa, että tarkoitus ei olekaan vastata aikuisten tarpeisiin, vaan joskus on annettava tilaa nuorille pitää hauskaa yleisen hyväksynnän kustannuksella (Watson 2001, 48-53). Usein nuoret ylläpitävät kaverisuhteita julkisissa tiloissa asiakkaan roolissa, mutta kuluttajina he eivät tietenkään ole aikuisiin verrattavissa taloudellisen itsemääräisoikeutensa puutteellisuuden vuoksi. Tämä asettaa haasteita heidän kohtaamiselleen esimerkiksi kaupallisissa kahviloissa.

Ystävällinen palvelu saa nuoren tuntemaan itsensä täysivaltaiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Hyvän kasvun edellytys on osallisuuden tunne ja kirjasto voi tarjota tätä mahdollisuutta nuorille myös harrastetoiminnan muodossa. Kirjastolaki velvoittaa kuntia edistämään sivistystä ja kansalaisvalmiuksia ja lähipalveluna se tarjoaa myös hyvän lähestyttävyyden, sekä fyysisenä kuin sosiaalisena tilanakin (Nuotio 2016, 48-57). Kirjaston työntekijöiden suhtautuminen nuorisoon Pohjois-Espoossa on ollut ihailtavan avointa ja hyväksyvää, sekä ammatillista. Yhteisöllisyys ulottuu näin laajalti ja mahdollistaa moniammatillisen työskentelyn alueellisesti.

5.3 Nuorten kuuleminen toiminnassa

Teoreettisena pohjana toiminnan kehittämiseksi, havainnoinnin ohessa, pidin toimintatutkimusta nuorille. Se perustuu sosiaalipsykologi Kurt Lewinin käsitykseen tavoitteellisen sosiaalisen toiminnan rakentumisesta (Heikkinen 2008, 23-26). Juuri tällaisena tavoitteellisena sosiaalisena toimintana näen nuorisokahvilatoiminnan. Matalan kynnyksen palvelu, jossa sosiaalinen vahvistaminen on keskeinen toiminnan tavoite. Nuorten ääni on usein monimerkityksellinen, mutta yhdessä havainnoinnin kanssa

tutkimus antaa uskottavan perustan tietojen analysoinnille. Tarkoituksena on tuottaa tietoa käytännön kehittämiseksi yhdistyksen nuorisotoiminnassa. Soveltuvuudeltaan tämä teoria oli hyvä myös siksi, koska tässä opinnäytetyössä kokeillaan uutta toimintamuotoa.

Haasteena oli alaikäisten nuorten kyselytutkimus ilman vanhempien kirjallista lupalomaketta. Espoon Kaupungin sivistystoimi myönsi tutkimusluvan ehdollisena opinnäytetyöhöni. Se on ymmärrettävää, koska kyse on nuorten vapaa-aikaa koskevasta toiminnasta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018). Suomi on kuitenkin ratifioinut YK:n Lasten oikeuksien julistuksen, joka on siten lainsäädännöllisesti velvoittava ihmisoikeussopimus (Lapsenoikeudet 2018). Artiklan 12 kohdassa taataan lapselle oikeus tulla kuulluksi itseään koskevissa asioissa ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti. Mielestäni tämä olisi ollut peruste saada kuulla toimintatutkimuksen keinoin nuoria, uudesta heille suunnatusta nuorisokahvilatoiminnasta. Tarkoitus oli toteuttaa kysely nuorille palvelun käyttäjille täysin anonymisti.

Tässä kontekstissa, jossa nuoret eivät ole itselleni entuudestaan tuttuja ja ovat muutenkin satunnaisia kävijöitä, ei ole tarkoituksenmukaista vaatia toimittamaan vanhempien kirjallista lupaa tutkimukseen osallistumisesta. Ero koulunkäynnin ja vapaa-ajan välille tulee mielestäni tehdä juuri tässä kohtaa itsemääräämisoikeuden kunnioittamisena. Otanta jäisi todennäköisesti niin suppeaksi ja voisi vaarantaa anonymiteetin, että koin parhaaksi jättää virallisen kyselyn tekemättä. Keskustelin nuorten kanssa toiminnan sisällä heidän ajatuksistaan ja toiveistaan toimintaa kohtaan. Näin saatiin kuitenkin se oleellinen, eli nuorten oma ääni kuuluviin tässä kehittämisprosessissa. Virallista tutkimusyhteenvetoa en kuitenkaan pystynyt tästä osiosta tuottamaan.

Oma roolini nuorten kuulemisen toteuttajana oli olla aktiivinen toimija ja keskustelun koonti perustuu siten interventioon. Kehittämisprosessin syklisyyden vuoksi toteutin nuorten kuulemista toiminnan sisällä prosessin keskivaiheista aina loppuun saakka. Alkuun tarvitaan otollista maaperää luottamuksen rakentumiselle suhteessa toimintaan ja sitä ohjaaviin aikuisiin. Perinteisen ulkopuolisen roolin sijaan en kykene olemaan neutraali nuorten kuulemisen toteuttajana, vaan aktiivinen osallistuminen toimintaan ohjaajana, sekä havainnointi varmasti vaikuttivat aineiston analyysiin (Heik-

kinen 2008, 16-21). Kriittisyys ja itsensä reflektointi ovat oleellisia säilyttää koko arviointiprosessin ajan. Tulevaisuusorientoitunut työskentelytapani näkyy varmasti myös loppuyhteenvedossa. Henkilökohtaisena toiveenani on saada jatkaa lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa kehittämistyötä alueella myös tulevaisuudessa.

Keskustelin nuorten kanssa kahvilatoiminnan sisällä toimintatutkimus lomakkeen teemojen pohjalta (Liite 4). Tavoitin keskusteluissa 18 nuorta, ikähaarukka oli n. 12-17 vuotta. Keskusteluissa oli positiivinen sävy, nuoret halusivat tulla kuulluksi ja he tiesivät meidän olevan ”samalla puolella” yhteisten tärkeiden asioiden äärellä (Hirsjärvi & Hurme 2001, 132-133). Yllätyksekseni alueen nuoret olivat melko tyytyväisiä alueen vapaa-ajan tarjontaan, joskin sitä koettiin olevan vähäisesti. Päättelin, että kaikki pienimuotoinenkin koettiin hyvin merkitykselliseksi. Tämä kävi ilmi esimerkiksi ensimmäisillä Pop Up –Nuorisokahvila kerroilla, jolloin osa nuorista ihmetteli ääneen, kuinka on mahdollista, että juuri heille on tällaista toimintaa tarjolla.

Suuri osa näistä nuorista vietti aikaansa omalla asuinalueellaan. Lisää toimintaa kaivattiin juuri kahvilatyypin avoimen tilan merkeissä ja viikonloppupainotteista toimintaa toivottiin, erityisesti sunnuntait olivat sellaisia päiviä, jolloin kohtaamista tarvittaisiin. Tämä olisi nuorille mahdollisuus purkaa viikonlopun tapahtumia kavereiden ja turvallisen aikuisen kanssa, sekä aloittaa uusi kouluviikko ns. puhtaalta pöydältä. Selvästi keskusteluissa kävi ilmi, että nuoret myös haluaisivat viettää vapaa-aikaansa juuri omalla asuinalueella. Tämä kertoo nuorten hyvistä keskinäisistä suhteista ja yhteisöllisyyden tunteesta.

Kahvilatoiminnassa tavoittamani alueen nuoret liikkuvat pääosin Espoon sisällä, eivätkä koe julkisilla matkustamista rajoitteena. Kuitenkin omalla asuinalueella koettiin vahvasti tilattomuuden tunnetta. Pohjois-Espoossa ei ole kauppakeskuksia tai vastavia julkisia tiloja kirjaston ja nuorisotilojen lisäksi, joissa voisi vapaa-aikaa viettää. Eri-laisia tapahtumia toivottiin myös nuorisotilojen aukiolojen lisääntymisen rinnalla. Nuorisokahvila koettiin mieluisaksi ja kaikki olivat halukkaita osallistumaan toimintaan jatkossakin. Positiivinen yllätys oli myös se, että kaikki kohtaamani nuoret olivat

innokkaita ja halukkaita osallistumaan itseään koskevan uuden toiminnan suunnitteluun ja ideoimiseen. Tässä olisi hyvä mahdollisuus nuorisoalan ammattilaisille, sekä muille toimijoille, tukea nuorten osallisuutta.

5.4 Verkostoyhteistyön haastattelut

Verkostoyhteistyön kumppaneiden haastattelu (Liite 2) on tärkeää kvalitatiivisen tutkimuksen kokonaiskuvan luomisessa. Kaikkien toimijoiden näkökulma toiminnasta auttaa tarpeellisuuden kartoittamisessa, sekä moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä. Tutkimuksessa on kuitenkin vuoropuhelua kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen metodin välillä. Näiden metodologiset erot ovat tulkinnan suuntaus yksityisestä mielipiteestä yleiseen mielipiteeseen ja toisinpäin tiedollisessa prosessissa (Hirsjärvi & Hurme 2001, 25). Mielestäni yhteistyökumppaneiden haastattelun tulkinta nimenomaan kvalitatiivisessa merkityksessä, eli juuri tiedon eteneminen yksityisestä yleiseen on enemmän kontekstisidonnaista opinnäytetyössäni. Haastatteluiden ja havainnoinnin yhdistelmä tutkimuksessani lisäävät luotettavuutta. Tämä monimetodinen lähestymistapa poistaa näennäisen varmuuden kehittämistyöstä (Hirsjärvi & Hurme 2001, 39). Nuorten ääni on mielestäni kuitenkin kaiken toiminnan keskiössä tässä kehittämistyössä.

Verkostoyhteistyön puolistrukturoidun haastattelun suoritin henkilökohtaisesti tapaamalla Espoon kaupungin nuorisopalveluiden nuorisonohjaajan, Kalajärven kirjaston työntekijöitä ja MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen puheenjohtajan. Tein haastatteluista laadullisen analyysin, jossa pyrin induktiiviseen päättelyyn. Prosessina etenevä analyysi alkoi aineistoin keruulla, jonka jälkeen koodasin aiheet teemoittain. Etsin yhteneväisyydet ja eroavaisuudet aineistosta, jonka jälkeen raportoin ja pyrin tulkitsemaan sen synteesin saavuttamiseksi (Hirsjärvi & Hurme 2001, 144). Haastatteluissa kävi ilmi, että eri alojen ammattilaisten näkemykset alueen nuoria koskevissa asioissa, olivat lähes yhtenevät. Yhdistävänä tekijänä oli myös yhteinen tahtotila parantaa nuorten elinoloja alueella.

Nuorten palvelut ja elinolosuhteet koettiin heikkoina alueella. Nuorisotilat ja kirjasto olivat vastaajien mielestä ainoat fyysiset tilat nuorille. MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen rooli palveluntuottajana koettiin luontevaksi, koska se on näkyvin kolmannen sektorin toimija alueellisesti. Tähän asti kuitenkin suurin panostus on ollut pienten lasten ja perheiden palveluissa. Osa koki yhteistyön olleen joskus tiiviimpää esimerkiksi tapahtumien osalta, mutta kaikilla on halu lisätä yhteistyötä jatkossa. Nuorisotoiminnan kehittämistarve on suuri kaikkien vastaajien mielestä. Viikonloppupäi-
notteisuus toiminnassa ja erityisesti sunnuntait nousivat esille osassa yhteistyöverkos-
toa.

Yhteistyön mahdollisuudet ja sen merkitys koettiin suureksi, joka korostuu alueen syrjäisen sijainnin vuoksi. Tarvitaan fyysisiä tiloja, turvallisia aikuisia ja mielekästä tekemistä nuorille. Alueellisen yhteistyön koettiin luovan myös toiminnalle uskottavuutta, sekä turvallisuutta nuorten ja toimijoiden keskuudessa. Vapaaehtoisten toimijoiden edellytykseksi nuorisotoiminnassa koettiin vahvasti kouluttaminen, sekä ammatillinen tuki. Haasteena on myös heidän saatavuutensa. Mahdollisuuksina vapaaehtoisille nähtiin työkokemuksen saaminen, mahdollinen opinnollistaminen, sekä vaikuttaminen ja tutustuminen alueen nuorisoon.

Yhteisöllisyys koettiin hieman eriävästi vastaajien kesken. Osa haastateltavista olivat sitä mieltä, että nuorten ja aikuisten yhteisöllisyys toteutuu parhaiten, kun on järjestettyä toimintaa, jolle on asetettu tarkat raamit ja sisältö, jotka tulevat nuorilta itseltään. Osittain tämä johtuu varmasti erilaisesta katsontakannasta ja kokemuksista heidän työnsä sisällä. Yhteisenä tekijänä oli kuitenkin huoli kasvavasta vastakkainasettelusta alueen aikuisten ja nuorten kesken. Asenteellinen suhtautuminen alueen nuoriin ja dialogisuuden puute ovat asioita, joihin ammatilliset verkostot haluavat työllään vaikuttaa. Tässä kohtaa nähtiin myös nuorten osallisuus merkittäväksi tekijäksi.

Pop Up -Nuorisokahvila koettiin erittäin tärkeäksi kohtaamispaikaksi nuorille. Sen merkitys on suuri nuorille kuulluksi tulemisen ja huomioimisen kannalta. Osa haastateltavista nosti esille myös sen, että vanhemmat tietävät missä nuori on ja siten se parantaa myös turvallisuuden tunnetta nuoren vanhempien keskuudessa. Suurimpana

haasteena nuorisotoiminnalle alueella koettiin tilojen puute, joskin kirjasto toivoo yhteistyön jatkuvan tulevaisuudessakin. Alueella on paljon nuoria, jotka ovat myös hyvin tavoitettavissa yhteistyön avulla. Pitkät välimatkat ja liikkuminen vaikeuttavat nuorten vapaa-ajanvieton mahdollisuuksia, jonka vuoksi alueellinen toiminta korostuu. Nuorisokahvilatoiminnalle toivottiin jatkoa ja sen merkitystä ammatillisille verkostoille pidettiin keskeisenä. Esimerkiksi kohdennetulla toiminnalla eri ammatilliset verkostot voisivat tutustua nuoriin heidän vapaa-ajallaan.

6 TULOKSET JA TUOTOKSET

Tuloksena eli produktina tässä opinnäytetyössä oli toimintamalli yhdistyksen nuorisotoiminnan käynnistämiseksi. Kuvailen Pop Up -Nuorisokahvilatoiminnan eri vaiheita ja toteutusta. Tein analyysia toiminnan vakiinnuttamiseen vaikuttavista tekijöistä. Lopuksi pohdin yhteenvetona opinnäytetyön aihetta ja reflektoin sen onnistumista, sekä omaa ammatillista kehittymistä.

6.1 Pop Up -Nuorisokahvilatoiminnan kuvaus ja aineiston analyysi

Kahvilatoiminnan ideointi lähti erilaisista taustatekijöistä. Esimerkiksi MLL:n Ilmajoen yhdistyksen toiminnassa oli toivottu omaa kahvilaa nuorille. Espoon kaupungin nuorisopalveluiden Manimiitissä, jossa nuoret saavat olla vaikuttamassa kyseisen organisaation rahojen käytön kohdistamiseen, olivat nuoret toivoneet myös kahvilatoimintaa. Kaupallinen kahvilatoiminta on usein nuorille jonkinlainen ”luksus-tuote” hintojen ollessa markkinatalouden määrittelemiä.

Malmössä, jossa nuorisorikollisuus on korkeaa luokkaa ja muutenkin yhteiskunnalliset ongelmat kärjistyneet, on havaittu nuorisokahvilan merkitys. He myyvät tuotteita vähittäiskaupan hinnoin ja tila on tarkoitettu vain nuorisoikäisille. Tällöin vanhemmat tietävät, missä nuoret vapaa-aikaansa viettävät. Myös nuorille itselleen kahvila luo turvallisuuden tunnetta (Malmön kaupunki 2018). Nuorten tarve fyysisille tiloille sosiaalisessa kontekstissa varsinkin täällä kylmässä pohjoisen ilmastossa tuntuu olevan yhdistävä tekijä.

Kahvilatoiminta aloitettiin pienellä budjetilla (Liite 3). Ainoastaan tarjottavat olivat yhdistykselle kustannuserä, koska työvoima pilotin ajan oli maksutonta heille. Kälviän kirjaston lukusali oli varattuna maksutta käyttöömme kuusi kertaa syksyn 2018 aikana joka toinen tiistai klo 18- 20 välisenä aikana kirjaston omatoimiajalla. Mukana toiminnassa oli Espoon Nuorisopalveluiden nuorisonohjaaja kaupungin kustantamalla työajallaan. Hän toi yhdistykselle lisäarvoa toimintaan ammatillisesta näkökulmasta, mutta myös nuorille, koska työskentelee alueen nuorten kanssa myös nuorisotiloilla. Hänellä on laajempi näkemys alueen nuorten elinolojen kehityksestä vapaaajan suhteen, koska on työskennellyt alueella nuorisonohjaajana jo kymmenen vuotta.

Sisustimme lukusalia hieman tuomalla sinne mukaan esimerkiksi maton, tyynejä, vilttejä, pöytälamppun ja muuta rekvisiittaa rentoa tunnelmaa luomaan. Saimme käyttää kirjaston varastoa tavaroidemme säilyttämiseen. Kirjastolta saimme myös kahvin- ja vedenkeitin lainaksi. Informatiivisia esitteitä MLL:n nuorisotoimintaan liittyen pidimme luonnollisesti esillä ja Nuorisopalvelut jakoivat omia flyereitaan. Havaitimme, kuinka pienellä panostuksella visuaaliseen ilmeeseen on suuri merkitys viihtyvyyden kannalta. Sijoitimme tilan pöydät yhdeksi isoksi pöydäksi. Sohva ja nojatuolit, sekä säkkituoli mahdollistivat rennomman tavan osallistua toimintaan. Kuitenkin jo ensimmäisestä kerrasta alkaen nuoret halusivat tulla ison pöydän ääreen keskustelemaan. Tähän oli helppo ujuttautua itse ohjaajana mukaan niin aktiivisessa, kuin passiivisemmässäkin roolissa.

Tarjolla oli aluksi kahvia, teetä ja keksejä. Nämä tuntuivat toimivan hyvinä ”jäänmurtaajina” ja matalan kynnyksen osallistumisen mahdollistajina. Kompakti, tunnelmallinen ja ammatillinen ympäristö tuntui olevan kaiken kaikkiaan toimiva ratkaisu. Henkilökohtaisena oivalluksena koin juuri tuon matalan kynnyksen aloittamisen toiminnassa. Jos toiminnalla on selkeä tavoite ja visio jatkuvuudesta ja sen vaikuttavuudesta, niin on turhaa leimata toimintaa ”puuhasteluksi”. Nuorten toiveita kuultiin toiminnan sisällöllisesti ja saatiin monelta osin myös toteutettua. Esimerkkeinä tästä suolaisten tarjoaminen, sekä musiikin kuuntelu.

Moniammatillinen yhteistyö tässä kontekstissa oli hyvin luontevaa. Kaikilla osapuolilla oli yhteinen intressi, nuorten alueellinen hyvinvointi. Kollektiivisella päätöksenteolla saadaan palvelun laatua nostettua. Nuorisopalveluiden mukana oleminen vahvisti omaa ammatti-identiteettiäni nuorten kohtaamisessa. Heidän panoksensa lisäsi myös toiminnan turvallisuutta kaikkien osapuolten näkökulmasta. Hyötynä moniammatillisuudesta on päällekkäisyyksien poistaminen (Vehviläinen 2002, 50-53). Kirjaston työntekijöillä oli ollut aikaisemmin suunnitelmissa järjestää nuorille jotain pienimuotoista toimintaa kirjaston tiloissa. Nuoripalveluilla taas Pop Up -tyylinen toiminta kuuluu oman työn sisällöllisiin tavoitteisiin. MLL:n paikallisyhdistyksellä on myös tavoitteena olla palveluntuottaja täydentävällä, ei kilpailevalla asetelmalla.

Vehviläisen (2002, 50-53) mielestä ensisijaisen yhteistyön muodon mukaan, omia tavoitteita siirretään toisaalle. Tämä ei mielestäni sovellu meidän yhteistyön malliin, koska koen yhteistyön vahvasti yhdessä tekemiseksi yhteisten tavoitteiden eteen. Varmasti osittain johtuen toiminnan paikallisuuden ja pienten resurssien vuoksi, mutta myös inhimillisyyteen perustuvan motivaation tuotokseksi. Yhdessä olemme enemmän ja se on myös viesti, jonka haluamme toiminnallamme nuorille viedä. Onnekksemme meidän ei tarvitse todistaa toiminnan tarpeellisuutta alueellisille yhteistyökumppaneillemme, vaan meillä kaikilla on sama tahtotila.

Nuorten kanssa työskentely saattaa olla haastavaa ja turhauttavaa. Se vaatii joustavuutta ja pitkäjänteisyyttä (Watson 2001, 48-53). Kuitenkin jotkin tulokset ovat nähtävissä kohtuullisen helposti ja tuottavat paljon onnistumisen kokemuksia työntekijöiden keskuudessa. Pitkäjänteisellä työllä saavutamme kokonaisvaltaisia tuloksia vasta vuosien päästä nuorten kasvaessa itsenäisiksi yhteisönsä jäseniksi. Sen vuoksi tulosten konkreettinen todentaminen ei onnistu tässä ja nyt, koska kyse on ennalta ehkäisevästä työstä. Ennakointi ja tulevaisuuteen katsominen on tässä yhteistyön mallissa selkeästi yhteinen tekijä (Ojasalo ym. 2015, 90-91). MLL:n paikallisyhdistyksen, kaupungin nuorisopalveluiden, kirjaston ja koulujen yhteinen tahtotila parantaa nuorten elinolosuhteita alueella antaa valtavasti yhteistyön mahdollisuuksia nyt ja tulevaisuudessa.

Olen seuraavassa kuvassa (kuva 5) hahmotellut toiminnalle nelikenttäanalyysin (swot), jonka eri osioiden termit ja merkitykset avaan kuvan jälkeisessä kappaleessa.

Vahvuudet: yhteinen tahtotila ja osaaminen	Mahdollisuudet: yhteistyö ja kehittäminen
Heikkoudet: resurssit ja rahoitus	Uhat: jatkuvuus ja tulosten todentaminen

Kuva 5. Swot-analyysi.

Vahvuuksista selkeästi esille nousevat kaikkien verkostoyhteistyökumppaneiden yhteinen tahtotila parantaa nuorten elinoloja alueella, sekä ehkäisee syrjäytymistä ja polarisoitumista. Ammatillista osaamista löytyy esimerkiksi niin pedagogiselta, kuin talousosaamisenkin puolelta. Heikkouksista resurssien puute, lähinnä taloudellinen on suurin heikkous toiminnan kehittämisessä. Fyysisinä rajoitteina mainittakoon toimitilojen vähyys alueella. Nuoria ei haluta välttämättä ottaa kohderyhmäksi kaikkialle, varsinkaan uusiin toimitiloihin. Mahdollisuutena näen moniammatillisen yhteistyön mahdollisuudet alueella, joka antaa hyvät edellytykset toiminnan sisällölliselle kehittämiselle. Uhkana koen toiminnan vakiinnuttamisen perustuen lähinnä taloudellisiin resursseihin. Mielestäni on hyvä huomioida toiminnan merkitys ennalta ehkäisevänä työmuotona, joskin pilotin aikana oli havaittavissa rajapintaa myös korjaavan työn puolella. Kohderyhmä määrittää toiminnan sisällön ja se saattaa olla muuttuva tekijä jatkoa ajatellen.

6.2 Yhteenveto

Alkuun on mainittava, että tämän opinnäytetyön kirjoittamisprosessi oli varsin opettavainen itselleni. Kirjoittamisen eri vaiheissa oma roolini vaihteli merkityksen jakajasta, merkityksien saajaksi (Lehtonen 2002, 197). Olen Lehtosen kanssa samaa mieltä siitä, että tieteellisenkin kirjoittamisen perustana on halu tuottaa tietoa lukijoilleen ja

muotoilla omia ajatuksia tekstin muotoon. Tämä toimi suurimpana motivaationani koko kirjoittamisprosessin ajan. Koin myös uusia oivalluksia oman ammatillisen identiteettini suhteen, kuten halun työskennellä korjaavan työn ohella ennaltaehkäisevällä työotteella. Perustelut toiminnan kehittämiseksi ja olemassa oleva tietoperusta toimivat mielestäni johdattelevana teemana työssäni.

Tarkoituksena on saada MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen jatkuvaksi toiminteeksi nuorisotoimintaa. Nuorisokahvila voisi jäädä juuri sellaiseksi toiminnaksi tämän opinnäytetyön Pop Up -Nuorisokahvila pilotin todentaessa sen tarpeen ja toimivuuden. Rahoitusta yhden ammatillisen ohjaajan palkkioon on tarkoitus hakea tämän pilotin jälkeen Espoon kaupungin Nuorisopalveluiden kumppanuusraha avustuksen muodossa. Se on tarkoitettu haettavaksi juuri nuorisoyhdistyksille tai muille yhdistystoimijoille, jotka työskentelevät nuorten parissa (Espoon Nuorisopalvelut, 2018). Rahoitusta anottaessa voidaan perustella toimintaa yhdenvertaisuuden toteutumisella alueellisiin resursseihin vedoten. Myöhemmässä vaiheessa voidaan anoa avustusta esimerkiksi nuorisotilan käyttöoikeutena kahvilatoimintaan. Yhteistyö kunnallisen nuorisotyön kanssa eri muodoissa on mielestäni toiminnan edellytys.

Yhteistyötä tehdään toivottavasti tulevaisuudessa myös Juvanpuiston yhteiskoulun kanssa nuorisotoiminnan parissa. Rahoitusmallit ovat vielä tässä vaiheessa avoinna, mutta keskusteluyhteydet ja yhteinen tahtotila on olemassa. Edellä mainittuihin seikkoihin ja koko opinnäytetyön pilottiin perustuen, olen jatkamassa omaa työtäni opinnäytetyöni jälkeen vapaaehtoisena yhdistyksen hallituksessa nuorisovastaavan roolissa. Tarkoitukseni on ottaa vastuu yhdistyksessä juuri nuorisotoiminnasta jatkossakin. Näin ollen toivottavasti pääsen vaikuttamaan edelleen alueelliseen kehittämiseen, sekä nuorten hyvinvointiin.

Parhaimmillaan tästä Pop Up -Nuorisokahvilan pilotista on hyötyä muillekin MLL:n paikallisyhdistyksille valtakunnallisesti. Sen yhteistyö- ja toimintamallit voivat toimia perustana muille yhdistyksille omiin paikallisiin tarpeisiin ja resursseihin sovellettuna. Vapaa oleskelu ja kavereiden tapaaminen turvallisessa ympäristössä, luotettavan aikuisen läsnä ollessa, ovat varmasti nuoria yhdistäviä tekijöitä kaikkialla. Uskon kol-

mannen sektorin roolin palveluntuottajana olevan kasvussa tulevaisuudessa. Mannerheimin Lastensuojeluliitto on valtakunnallisesti tunnettu järjestö, mikä antaa paikallisyhdistystoimijoille legitimitettä toimia lasten ja nuorten palveluiden tuottajina.

Kehittämistyö onnistui mielestäni erittäin hyvin. Toki lähtötilanne oli sellainen, että nuorisotoimintaa yhdistyksessä ei ollut lainkaan. Tästä oli suunta vain eteenpäin. Suurin onnistumisen edellytys oli yhteistyötahojen yhteinen tahtotila parantaa nuorten elinoloja. Oma roolini oli verkostoitumisen lisäksi tietoperustan, käytännön ja teorian yhteen kokoaminen, sekä olla aktiivinen toimija nuorisokahvilassa. Tämä on mielestäni juuri yhteisöpedagogin ammattiosaamisen ydintehtävä. Siltä osin työn onnistuminen voidaan laskea myös tuottoisaksi.

Verkostoyhteistyö oli hedelmällistä koko prosessin ajan. Kaikki ammattiverkostot olivat yhtä mieltä nuorisotoiminnan kehittämisen tarpeesta alueella. Nuorisokahvilatoiminta koettiin positiiviseksi uudeksi kanavaksi tavoittaa nuoria. Jatkoa toiminnalle toivottiin sekä ammattilaisten, että nuorten keskuudessa. Nuoret olivat myös innokkaita olemaan mukana uuden toiminnan sisällön suunnittelussa, joka tukisi nuorten osallisuutta. Kohtaaminen ja yhteisöllisyys olivat keskisiä kannattelevia teemoja.

Prosessi oli ammatillisesti kehittävä ja koin tuottavani Pohjois-Espoon paikallisyhdistykselle heidän toivomansa toimintamallin, sekä loin yhteistyöverkostoja toiminnan edellytykselle. Vielä syvällisempään analyysiin toiminnasta olisimme voineet yltää lisäämällä tapaamiskertoja kahvilatoiminnassa, sekä nuorten kuulemista toimintatutkimuksen keinoin. Kuitenkin saimme mielestäni hyvän kokonaiskuvan toiminnan tarpeellisuudesta ja sen vaikuttavuudesta.

LÄHTEET

Brent, Jeremy 2005. Trouble and tribes: young people and community. Teoksessa Harrison, Roger & Wise, Christine (toim.) 2005. Working with Young People. Complication, Original and editoria material The Open University 2005. Great Britain: TJ International, 150-154.

Cederlöf, Petri 2017. Eetos, ihminen ja etiikka – näkökulmia nuorisotyöstä ja nuorisotyölle. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Kuivakangas, Johanna (toim.) 2017. Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 42. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 196, 52-54.

Espoon kaupunki 2018. Kesäseteli. Viitattu 2.11.2018. <https://www.espoo.fi/kesaseteli>.

Espoon kaupunki 2018. Kuva 1. Pohjois-Espoon kartta. Viitattu 2.11.2018. https://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Kaavoitus/Asemakaava/Asemakaavoituskohteet/PohjoisEspoo?n5=2.

Espoon kaupunki 2010. Verkkojulkaisu. Pohjois-Espoo. Kyläelämää kaupungissa. Viitattu 10.9.2018. <https://www.espoo.fi/verkkojulkaisut/kaupunkisuunnittelukeskus/Pohjois-Espoo/pageflip.html>.

Espoon kaupunki. Kuva 2. Väestörakenne 2017/18. Viitattu 2.11.2018. <http://www.espoo.fi/download/noname/%7BDoE19538-58Bo-4D96-A6C3-5D7F1AA0A31C%7D/107297>.

Espoon kaupunki 2016. Kuva 3. Espoon väestörakenne 2015/16. Tietoisku 8/2016. Viitattu 19.9.2018. <https://www.espoo.fi/download/noname/%7B40253EE7-D969-45F4-B5FD-618E99FE1BC2%7D/92045>.

Espoon Nuorisopalvelut 2018. Kumppanuusraha. Viitattu 8.10.2018. [https://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Nuorisopalveluiden_kumppanuusraha_2017\(119568\)](https://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Nuorisopalveluiden_kumppanuusraha_2017(119568)).

Gretschel, Anu & Junntila-Vitikka, Pirjo & Puuronen Anne 2016. Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Unigrafia.

Harju, Aaro 2012. Järjestön kehittäminen. Lahti: Esa Print Oy.

Heikkinen, Hannu L. T. 2008. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Heikkinen, Hannu L.T. & Rovio, Esa & Syrjälä Leena (toim.) 2008. Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Hansaprint Direct Oy, 16-26.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Ilmajoen paikallisyhdistys 2018. Hanke-esittelydiat. Nuorten Nurkka – hanke. https://docs.google.com/presentation/d/1tVaw-TRBy9EDUeRG2T6MUQ6ovOs-ZtsnVh54zDX_hJE/edit?ts=5ac47dff#slide=id.p.

Ingram, Gina & Harris, Jean 2005. Identifying and meeting young people's needs. Teoksessa Harrison, Roger & Wise, Christine (toim.) 2005. Working with Young People. Complication, Original and editoria material The Open University 2005. Great Britain: TJ International, 87-94.

Jurvansuu, Sari 2002. Paikallisyhdistysten menestystekijät. Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja A. Tutkimuksia 2. Kansalaistoiminta ja nuorisotyö 1/2002. Kauniainen: Nykypaino Oy.

Keinänen, Mervi 2015. Nuorten vapaa-aikatoimijuus – tutkimus nuorten vapaa-ajan viettoa mahdollistavista ja estävistä tekijöistä. Itä-Suomen Yliopisto. Filosofinen tiedekunta. Viitattu 19.9.2018. http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20150225/urn_nbn_fi_uef-20150225.pdf.

Keravan Me-talo 2018. Viitattu 10.9.2018. <http://uudenmaanpiiri.mll.fi/perheille/me-talo-kerava/>.

Kilpiäinen, Liisa 2014. Opinnäytetyö järjestö- ja nuorisotyö. ”Nuoret tarvitsevat yhtä paljon huomiota kuin lapsetkin”. Mannerheimin lastensuojeluliiton toimintamuotojen kehittäminen. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Viitattu 5.9.2018. <https://www.theseus.fi/handle/10024/31791/browse?type=author&value=Kilpiäinen%2C+Liisa>.

Kluukeri-Jokinen, Annikki 2012. Puheenvuoro nuorisotyön ammatillisuuden haasteisiin. Teoksessa Kyrönlampi, Taina (toim.) 2012. MoSpa – Nuorisotyön monialaisuutta kehittämässä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja C 31, 75-76.

Kylmäkoski, Merja 2006. Näkökulmia nuorten tilankäyttöön. Teoksessa Kylmäkoski, Merja & Lind, Kimmo & Hintikka, Timo & Aittola, Tapio (toim.) 2006. Nuorten tilat. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 70. Sarja C. Oppimateriaaleja 9. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 6.

Lapsenoikeudet 2018. Viitattu 4.10.2018. <https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus/lasten-oikeudet-sopimuksessa/>.

Lehtinen, Taisto 2018. Kuva 4. Viitattu 1.10.2018. <http://taistolehtinen.fi/lasten-havainnointi-ja-dokumentointi/>.

Lehtonen, Mikko 2002. Kirjoittamisen mielihyvä. Teoksessa Kinnunen, Merja & Löytty, Olli (toim.) 2002. Tieteellinen kirjoittaminen. Tampere: Tammer-Paino Oy, 197.

Lundbom, Pia 2014. Ehkäisevä työ käsitteenä ja toimintana. Teoksessa Pylkkänen, Sanna & Viitanen, Reijo 2014 (toim.) Ehkäisevä työ pedagogisesti. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja F. Katsauksia ja aineistoja 30, 2014. Viitattu 4.10.2018. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/03/Humak-ehkaiseva-tyo-pedagogisesti.pdf>, 8-13.

Lundbom, Pia 2014. Kansalaisaktivismia, oppimista ja uusien toimintamahdollisuuksien etsimistä. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2014. Nuorisotyötä on tehtävä - Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino Oy, 291.

Malmön kaupunki 2018. Viitattu 28.9.2018. <http://www.ungimalmö.se/2018/08/02/kronika-det-perfekta-stallet-for-ungdomar-att-hanga-pa/>.

Me-säätiö 2018. Viitattu 27.9.2018. <https://www.mesaatio.fi/me-talo/me-talo-es-poo/>.

Merimaa, Maija 2015. Kaverit Keskiössä. Raportti nuorten havainnointi ja haastattelut (NuHa) – hankkeesta. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus, julkaisuja 1/2015. Helsinki: Aksidenssi Oy.

MLL 2018a. Tietoa MLL:sta / historia. Viitattu 5.9.2018. <https://www.mll.fi/tietoa-mllsta/historia/>.

MLL 2018b. Tietoa MLL:sta / organisaatio. Viitattu 5.9.2018. <https://www.mll.fi/tietoa-mllsta/organisaatio/>.

MLL 2018c. Uudenmaan piiri. Viitattu 5.9.2018. <http://uudenmaanpiiri.mll.fi/tietoa-piirista/>.

MLL 2018d. Pohjois-Espoon paikallisyhdistys ry. Viitattu 5.9.2018. https://pohjois-espoo.mll.fi/tietoa_yhdistyksesta/.

MML 2018e. Ammattilaisille. Viitattu 7.9.2018 <https://www.mll.fi/ammattilaisille/>.

MLL 2018f. Nuorille. Viitattu 7.9.2018. <https://www.mll.fi/nuorille/>.

MLL 2018g. Vanhemmille. Viitattu 14.11.2018. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/>.

Nivala, Elina & Rynänen, Sanna 2017. Sosiaalipedagoginen viitekehys nuorisoalan työssä. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Kuivakangas, Johanna (toim.) 2017. Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 42. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 196. Kustannustoimitus: Katja Tiilikka, 75-77.

Nuorisolaki 2016. Viitattu 10.9.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>.

Nuotio, Jaakko 2016. Muuttuva kirjasto kohtaa monenlaisia nuoria. Teoksessa Lampela, Pauliina & Leppävuori, Mikko & Puomilahti, Ilkka (toim.) 2016. Hengailua, kohtaamisia ja yhdessä olemista. Nuoruuden elementtejä ja työmuotoja julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Kuopio: Offsetpaino L. Tuovinen Ky.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. 3.-4. painos. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Oppariapu 2018. Apua opinnäytetyön kirjoittamiseen. Viitattu 14.9.2018. <https://oppiapu.wordpress.com>.

Peda.net 2018. Viitattu 14.11.2018. <https://peda.net/p/Ari.Laamannen/e7lum/iiky/kkk>.

Rauas, Minna 2014. Pieniä tekoja, suuria asioita. Nuorisotyön eettinen näkökulma. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kaarina: Winbase Oy.

Tuominen, Suvi & Talja, Juho 2011. Verkk@rit vertaistukijoina. Teoksessa Merikivi, Jani & Timonen, Päivi & Tuuttila, Leena (toim.) 2011. Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusseura & Humanistinen ammattikorkeakoulu, 90-91.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2018. Viitattu 2.11.2018. <http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakkoarviointi-ihmistieteissa>.

Vehviläinen, Jukka 2002. Moniammatillinen nuorisotyö. Yksinäisten sankareiden ajasta tiimityöhön. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaalit 2/2002. Kauniainen: Nykypaino Oy.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Watson, Janet 2001. Youth Work with Young People in Rural Areas. Teoksessa Factor, Fiona & Chauhan, Vipin & Pitts, John (toim.) 2001. The RHP companion to Working with Young People. Russell House Publishing. Bath: Bath Press, 48-53.

Wikipedia 2018a. Pohjois-Espoo. Viitattu 2.11.2018. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Pohjois-Espoo>.

Wikipedia 2018b. Espoo. Viitattu 2.11.2018. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Espoo>.

LIITTEET

LIITE 1 – Pop Up -Nuorisokahvilan mainos

LIITE 2 – Haastattelurunko verkostoyhteistyön kumppaneille

LIITE 3 – Kahvilatoiminnan toteutunut budjetti

LIITE 4 – Nuorten ryhmäkeskusteluissa käytetyt teemat

LIITE 1 – Pop Up -Nuorisokahvilan mainos

**POP UP -
NUORISOKAHVILA
KALAJÄRVEN KIRJASTOSSA
TIISTAISIN KLO 18-20**

**Päivämäärät:
11.9., 25.9., 9.10., 23.10., 6.11. ja 20.11.**

Pientä purtavaa tarjolla 😊

Maksuton

TERVETULOA VIIHTYMÄÄN JA JUTTELEMAAN 😊

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
*Pohjois-Espoon
paikallisyhdistys*

Mukana Pohjois-Espoon nuorisotilat

LIITE 2 – Haastattelurunko verkostoyhteistyön kumppaneille

1. Nimi ja organisaatio?
2. Millaisena näet nuorten elinolosuhteet / palvelut alueella?
3. MLL:n Pohjois-Espoon paikallisyhdistyksen rooli palveluntuottajana?
4. Nuorisopalveluiden kehittämistarve alueella?
5. Alueellisen yhteistyön merkitys nuorisotoiminnassa?
6. Vapaaehtoistoimijoiden haasteet / mahdollisuudet nuorisotoiminnassa?
7. Yhteisöllisyys alueen nuorten ja aikuisten välillä?
8. Pop Up -Nuorisokahvilatoiminnan merkitys nuorille aikuisen näkökulmasta?
9. Nuorisotoiminnan haasteet / mahdollisuudet alueella?
10. Toiminnan jatkuvuuden mahdollistaminen ja sen merkitys nuorille / ammatillisille verkostoille?

LIITE 3 – Kahvilatoiminnan toteutunut budjetti

suklaalevy	6 kpl
kahvipaketti	4 kpl
lusikoita 50 kpl pss.	3 pss
servetit	4 pkt
suodatinpussit	1 pkt
pahvimukit 80 kpl	1 pkt
teepussit	1 pkt
maito 2 dl	3 kpl
maito 1 l	6 kpl
palasokeripaketti	1 kpl
keksipaketti	24 kpl
pahvimukit 50 kpl	6 pkt
suolakeksit 300 g	4 pkt
suolatikut 250 g	5 pkt
glögitiiviste	2 plo
piparit 350 g	3 pkt
Yhteensä	97,18 €

LIITE 4 – Nuorten ryhmäkeskusteluissa käytetyt teemat

1. Oletko tyytyväinen alueen vapaa-ajan tarjontaan koskien nuoria?
2. Koetko asuinpaikkasi sijainnin rajoittavan vapaa-ajan viettoasi?
3. Mitä muita nuorisopalveluita käytät pääkaupunkiseudulla ja missä?
4. Toivotko alueelle lisää toimintaa nuorille?
5. Aiotko osallistua Pop Up-Nuorisokahvilatoimintaan jatkossa?
6. Haluaisitko olla mukana ideoimassa nuorille suunnattua toimintaa?